

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
LJUBLJANA,
KNAFLJEVA ULICA 57. I
TELEFON 55-22 DO 55-28

ROKOPISI SE NE VRACAJO

IZHAJA VSAK DAN RAZEN
PONEDELJKA

SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILLO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

INSEKATNI ODDELEK
LJUBLJANA

TELEFON 38-32, 38-33

POSTNI CEKOVNI RACUN

V LJUBLJANI ST. 60 4045 68

OGLASI PO CENIKU

MESEČNA NAROČNINA
45 DIN

Pomen dela in sklepov Glavnega odbora OF za mobilizacijo vseh sil v naši prvi petletki

Za uspešno izvedbo našega planskega gospodarstva — da bi v vseh panogah našega gospodarstva gospodarili po planu in da bi bil sleherni naš delovni človek vključen in življenjsko zainteresiran za naš petletni plan, njegovo izvedbo in prekoračenje — je predvsem potrebno, da postane njegova življenjska potreba za ustvarjanje gospodarske moči in neodvisnosti naše države in s tem tudi materialnega blagostanja in kulturnega napredka našega ljudstva jasna vsakemu našemu delovnemu človeku, ki naj mu postane naša prva petletka njegovo osebno vprašanje. »Vsa naša človeka morajo biti, kakor je dejal tov. Kardelj, »da je krvno zainteresiran na elektrifikaciji in industrializaciji naše zemlje ter na tehničnem dvigalju našega poljedelstva. Vsi mi, vsi delovni ljudje, morajo v svojem sektorju in na svoj način gospodariti v skupnem državnem gospodarstvu.« V tem imajo organizacije Osvobodilne fronte, njene aktivisti in delovne množice, vključene v OF, osrednjo nalogo in vodilno vlogo: pokazati morajo na pot, po kateri gremo in po kateri bomo šli v bodočnosti, da bi utrdili pridobitve naše borbe in našega dela — in si ustvarili vse pogoje za boljše in srečnejše življenje.

Glavni odbor Osvobodilne fronte je na svoji III. seji 24. februarja razpravljal in sprejel načrte sklepov za vse organizacije Osvobodilne fronte — postavil je prednje, da so vsa naša notranja politična vprašanja, vse naše politično delo, nerazdružljivo povezano z našim gospodarskim ustvarjanjem, z našim planskim gospodarstvom. Vse organizacije Osvobodilne fronte naj zastopajo vse sile, da bi uspešno gospodarili po planu v vseh panogah našega gospodarstva, da bodo naloge, postavljene v planu, in tudi izpolnjene in presežene. Za to so potrebne nove oblike njihove organizacije in nove metode njihovega dela, ki bodo v skladu s sistemom našega planiranja in ki bodo vključile slehernega našega delovnega človeka v borbo za izvedbo naše prve petletke.

Organizacijski sklepi Glavnega odbora OF omogočajo, da bodo organizacije Osvobodilne fronte v svojih novih organizacijskih oblikah in delu (delo Osvobodilne fronte neposredno preko strokovnih, gospodarskih, stanovskih, kulturno-prosvetnih, mladinskih in ženskih organizacij, volitve v vseh organizacijah OF itd.) lahko pravilno usmerile svoje politično delo za uresničitev postavljenih nalog v našem planskem gospodarstvu, za vskladenje političnega dela Osvobodilne fronte z borbo za izvedbo našega planskega gospodarstva.

Sklepi, ki jih je Glavni odbor OF sprejel v zvezi z načrtnim in aktivnim delom organizacij OF, preusmerjajo dosedanje razdrobljeno in čestokrat abstraktno delo osnovnih organizacij Osvobodilne fronte v načrtno in konkretno reševanje politično-gospodarskih in kulturno-prosvetnih nalog. Organizacije OF bodo tako v svojem novem delu prešle od dosedaj dovolj zamotanega v enostavnejše, z življenjem in ustvarjalnimi nalogami našega ljudstva povezano delo.

Kakor je Glavni odbor OF na svoji III. seji ugotovil, da dosedanje organizacijske oblike frontovskih organizacij ne ustrezajo za reševanje novih velikih nalog v našem planskem gospodarstvu in je zato postavil višje oblike organizacij OF, kakor je sprejel sklepe, ki bodo odpravili dosedanje pomanjkljivosti in napake v delu organizacij OF, prav tako je tudi postavil, da je za izpolnjevanje postavljenih nalog potrebno poglobiti znanje aktivistov in članov OF, jih oborožiti z naprednim znanjem, in vzporedno z borbo za našo petletko voditi tudi borbo za prosvetno, miselno prevzgojo ljudi. Ostanke stare miselnosti, ki so gnala dediščina dolgotrajnega zatiranja delovnih ljudi v pogojih nekdanjega izkoriščanja, postavljajo v novih pogojih svobodnega ustvar-

janja težka ovira našemu napredku, pa tudi orodje sovražnikov naše neodvisnosti in gospodarske moči. Danes, ko ustvarjamo vse pogoje za naš materialni in kulturni napredek, ob našem planskem gospodarstvu, ki je v življenjsko korist vsakemu našemu delovnemu človeku in ki mora zato predstavljati okvir njegovega osebnega življenja, je potrebno, da vodimo najodločnejšo borbo proti vsem ostankom stare miselnosti, ki otežkoča, da bi v tem našem življenjskem delu razvili vse svoje sile. Jasno je, da mora biti borba ob našem planskem življenjskem delu kot je naša prva petletka mnogo bolj konkretna. Tov. Miha Marinko je dejal: »Na praktičnem primeru našega planskega gospodarstva in na očitnih prednostih tega sistema za vse delovne ljudi se bodo množile mnogo lažje in prej miselnosti in prosvetno prevzgoje.«

Zato je potrebno, da postaneta ogromen pomen in važnost našega planskega gospodarstva za dvig življenjske ravni delovnega ljudstva, za materialni in kulturni napredek, jasna vsakemu našemu človeku. Ni vse, da se je v osnovah spremenil odnos naših ljudi do državnega gospodarstva in do dela, ki je postalo njihova častna dolžnost, temveč je nujno, da pride v zavest vsakega posameznika tudi to, zakaj so potrebni njegovi napor in kam vodijo naši skupni uspehi. Kajti, kakor je dejal tov. Kardelj, od jasne zavesti ljudskih množic v največji meri zavisi uspeh velikega dela, ki smo se ga lotili.

Odpirati in spoznavati perspektivo našega nadaljnjega razvoja, ta naloga je nerazdružljivo povezana z giganjskim bojem v našem planskem gospodarstvu.

Z izvajanjem sklepov Glavnega odbora OF o delu mestnih organizacij OF in organizacij OF na vasi, ki do- ločajo in usmerjajo politično delo Osvobodilne fronte v naših mestih in v vseh na konkretne naloge v planskem gospodarstvu, bo še bolj utrjena zveza delovnih ljudi mest in vasi, ki jo zahteva izvedba naše petletke.

Po volitvah v nove odbore OF, ki jih zahtevajo sklepi Glavnega odbora OF, bodo organizacije OF tudi po sestavi svojih izvoljenih organov (kamor naj pritegnejo take zastopnike, ki bodo po svojem delu in svoji pripadnosti delovnim plastem zagotovile po požrtvovalno delo in interesu skupnosti) lahko uspešneje izvrševale postavljene naloge Osvobodilne fronte kot vseljude politične organizacije v planskem gospodarstvu.

Eden izmed važnih sklepov GOOF je tudi organiziranje javne tribune pri izvršnem odboru OF. Javna tribuna ne bo samo na podlagi konstruktivne kritike odpravljala napak in pomanjkljivosti, ki so velika ovira v našem delu, temveč bo tudi pojasnjevala vsa važna vprašanja, ki so v zvezi z našim planskim gospodarstvom, in bo mobilizirala ljudske množice za reševanje vseh problemov v našem javnem življenju. Razumljivo je, da bo s pravilno samokritiko, kritiko in budnostjo, ki naj postanejo tudi s pomočjo javne tribune orožje v rokah ljudskih množic proti vsem škodljivim pojavom, podprli hitro uresničene naloge za izgradnjo naše domovine.

Vse delo in sklepi, ki jih je sprejel Glavni odbor OF v času množične priprave za vstop v plansko gospodarstvo na vsa področja našega gospodarskega dela, so velikega pomena za vse naše politično, gospodarsko in kulturno-prosvetno življenje. Njihov velik pomen je v tem, da mobilizirajo vse organizacije Osvobodilne fronte, njihove aktiviste in člane za združitev vseh sil v naši prvi petletki in aktivno sodelovanje pri njeni izvedbi in prekoračenju. Pred Osvobodilno fronto so postavljene nove naloge, ki so nerazdružljivo povezane z našo gospodarsko ustvarjalnostjo in ki jo ustvarjajo v borbeno vseljudsko organizacijo, katere najvažnejša politična naloga je — petletka.

Tudi mnenja anglosaških strokovnjakov govore za priključitev Slovenske Koroške k Jugoslaviji

Praga, 1. marca. List češkoslovaških sindikatov »Pracec« prinaša članek z naslovom »Mnenje strokovnjakov o južni Koroški«. V članku je rečeno, da bi bila s priključitvijo južne Koroške k Jugoslaviji popravljena ena izmed krivic, ki je bila storjena balkanskim Slovanom z dolocitvijo mej po prvi svetovni vojni. Iz teh razlogov, ki jih potrjuje trpljenje slovenskega prebivalstva na južnem Koroškem med vojno, je jugoslovanska zahteva politično in nacionalno popolnoma opravičena. Za priključitev tega ozemlja k Jugoslaviji govore zemljepisni, gospodarski in prometni razlozi.

Ameriški strokovnjak profesor Johnson je ugotovil na mirovni konferenci v Parizu, da je gospodarska zveza med Celovcem in ostalim svetom najbolj razvita proti vzhodu in jugu (Jugoslaviji), zelo slabo pa proti severu (Avstriji). Na severu se razteza alpska greda, celovška kotlina pa je odprta proti vzhodu, kjer prehaja v ma-

riborsko ravnino, ki pripada Jugoslaviji. V kotlino je lažji dostop iz jugoslovanskih mest Maribora, Ljubljane in Zagreba ter pristanišča Reke, nego iz avstrijskih mest, ki imajo enako politično važnost. Prometna vloga Spodnje Koroške ni samo krajevnega pomena. Glavna prometna črta Dravograd-Celovec-Beljak je severna stranica slovenskega prometnega trikotja Maribor-Beljak-Trst. Vloga tega trikotja je v tem, da veže promet Srednje in Vzhodne Evrope s Sredozemljem, Zahodno Evropo in njenimi južnozahodnimi deli. Njegova hrbtenica je kranjsko-stajerska dolina. Ta dolina je po mnenju angleškega geografa Aliana Churchilla na vsej črti od doline Rodana v Franciji pa prav do Bospora najprikladnejša pot iz Sredozemlja čez planinske predele. Strokovna mnenja anglosaških strokovnjakov so nov dokaz v korist pravične ureditve vprašanja Slovenske Koroške ter govore za to, da se to ozemlje priključi Jugoslaviji.

DELO ANKETNE KOMISIJE V GRČIJI

Josip Djerdja je izročil anketni komisiji poslanico grških beguncev v Jugoslaviji

Zastopnik Grčije priznava, da so v obtožbah grške vlade proti severnim sosedom protislovja

Atene, 2. marca. (Tanjug)

Predstavnik FLRJ Josip Djerdja je izročil danes anketni komisiji poslanico grških beguncev v Jugoslaviji, datirano 11. februarja 1947, in prepis poslanice grških beguncev v Buljesu, ki zahtevajo od Organizacije Združenih narodov, da bi jim nudila Grčijo, ki so jo morali zapustiti vsled

V priloženem pismu pravi predstavnik Jugoslavije:

Te poslanice popolnoma demantirajo vse laži in klevete grške vlade o nekakšnih kombinacijah vlade FLRJ s temi begunci, obenem pa tudi odločno in dokončno zavračajo bajke, ki so si jih izmislili Caldaris in njegovi svetovalci, kakor n. pr. bajka o tajnem »taborišču« v Buljesu. Grški begunci izjavljajo v svojih spomenicah, da so našli v prijateljski sosednji Jugoslaviji zatočišče in da so bili prisiljeni zapustiti svojo domovino in svoja ognjišča vsled nasilstva monarhofašizma. Želijo se vrniti domov, toda pod drugačnimi pogoji, kakor pa so pogoji, ki so jih prisilili k odhodu iz domovine. Grški begunci imajo samo eno željo. Videti hočejo svojo domovino urejeno v političnem in kulturnem pogledu ter pomagati domovini v tem pogledu. Njihova želja je, da bi pomagali pri gradnji in utrjevanju zares demokratične neodvisne Grčije v korist grškega naroda in v dobro svobodnega človeštva.

Na svoji anketni komisiji, ki je bila v sredo popoldne, je bil predstavnik grške vlade Alexis Kyrrou prisiljen priznati, da so v poslanicah, s katerimi je hotela grška vlada obtožiti svoje severne sosed pred anketno komisijo, protislovja. To priznanje je nov važen moment in dokaz o pravičnosti trditve predstavnikov FLRJ, da temeljijo grške obtožbe na površnih in hitro izdelanih potvorbah.

To svojo izjavo je podal Alexis Kyrrou po štirih urah zasliševanja dveh prič, ki jih je predlagal z namenom, da bi dokazal neresničnost trditve predstavnikov FLRJ, da temeljijo grška obtožba o vzrokih državljanske vojne v Grčiji na potvorbah. Že iz odgovorov prve priče Fotisa Kondopanos Anivasa je postalo jasno, da gre za naročene priče, ki se niso dobro naučile svoje lekcije. Na vprašanje jugoslovanskega predstavnika Josipa Djerdja, odkod Anivas ve, da so odšle grške brigade, ki so delale na mladinski progi, v Grčijo, da bi se tam borile, je Anivas odgovoril, da je to slišal v Buljesu. Anivasovo izjavo je objavila tudi grška vlada. Več vprašanih, ki so mu jih postavili, pa ga je prisililo, da je priznal, da je odšel iz Grčije že prej, preden je odšla brigada s proge. V objavljeni izjavi Anivasa, ki jo je razdelil grški predstavnik Alexis Kyrrou delegatom že 1. februarja, je bilo rečeno, da so obiskovale taborišče Buljes visoke uradne, vojaške in civilne osebnosti Jugoslavije, Sovjetske zveze in Bolgarije. Na koncu zasliševanja Anivasa je navedel Alexis Kyrrou neko knjigo, o kateri je trdil, da je učbenik partizanskega bojevanja in da so jo uporabljali v tako imenovani šoli partizanskih kadrov v Buljesu in Urubugu v Albaniji. Anivas je prepoznal ta učbenik, ne da bi ga pogledal. Pozneje, ko so prečitali vsebino, je rekel, da se spominja nekaterih poglavlji in da je osebno sodeloval pri pisanju in tolmačenju te knjige. Kljub temu pa je bilo videti, da je njegovo znanje o vsem zelo površno.

Druga priča Djordjos Gacios je na vprašanje grškega predstavnika na dolgo in široko pripovedoval o organizaciji redakcije in izdajanju omenjenega »vojaškega učbenika«. Jugoslovanski predstavnik Josip Djerdja je opozoril na zelo čudno dejstvo, da Anivas, ki trdi, da je sodeloval v redakciji omenjenega učbenika, skoraj ničesar ne ve o knjigi, Gacios, ki ni bil član redakcije, pa vse. Gacios je pri preiskavi izjavil, da je vladalo v taborišču Buljes zelo tajinstveno ozračje, ker so interniranci skrivali svojo identiteto in svojo preteklost.

Predstavnik Jugoslavije je opozoril anketno komisijo na dejstvo, da je navedena v knjigi dokazov, ki jo je predložila grška vlada anketni komisiji, izjava Gacios, da so izgnale jugoslovanske oblasti 96 internirancev tega taborišča v Grčijo. Jugoslovanski predstavnik Josip Djerdja je vprašal Gacios, kako je bilo mogoče, da so poslali iz taborišča, v katerem vladajo taki pogoji, nemoteno v Grčijo 90 ljudi in zakaj niso poklicali teh 90 ljudi kot prič pred anketno komisijo.

Preden sta Alexis Kyrrou in Gacios odgovorila na to vprašanje, so ugotovili, da so Gacios trikrat zaslišali in da je dal tri izjave. Drugo zaslišanje so objavili v knjigi, tretje pa, ki je

je izročil danes anketni komisiji Buljesu, ki zahtevajo od Organizacije Združenih narodov in olajša vrnitev v monarhofašističnega nasilja.

bilo pred grškim oblastmi v začetku meseca februarja, je v popolnem nasprotju z drugim zasliševanjem, kar potrjuje trditve predstavnikov Jugoslavije, da so vsi grški dokazi potvorniki. Ugotovili so tudi, da je bila navedena v Caldarisovi spomenici Organizaciji Združenih narodov izjava Gacios, ki jo je dal šele februarja t. l., in ki je v nasprotju z njegovo izjavo, objavljeno v knjigi dokazov grške vlade.

Ugotovitve jugoslovanskega predstavnika Josipa Djerdja so napravile na člane komisije, pa tudi na samega Alexisa Kyrrou globok vtis. Kyrrou je začel nato zagovarjati Caldaris, češ da on ni osebno sestavljal te spomenice, ampak grški diplomat

Gibanje odpora je moralo razviti zastavo boja za svobodo in demokracijo

Kdor išče vzroke državljanske vojne v Grčiji izven njenih
mej, je izven grške stvarnosti

Solun, 2. marca. (Tanjug). Na predsednični seji podkomisije ekspertov, ki so se je udeležili tudi predstavniki štirih prizadetih držav, je grški predstavnik Kyrrou zatrjeval navzočim članom, da obisk v taborišču »Paul Melas« ni potreben, češ da so tam samo navadni zločinci, kolaboracionisti in vohuni. Kljub temu je komisija sklenila, da bo na kraju samem raziskala, ali so tam tudi demokratični borci, ki jih je obsodila grška monarhofašistična vlada na ječo zaradi njihovega demokratičnega prepričanja, ker bi ti borci lahko dali koristne izjave za delo komisije. Večkrat ob 10. je podkomisija prišla pred taborišče »Paul Melas«, kjer so jo zaporniki sprejeli z vzklikanjem Eamu. Upravnik taborišča Olostros je sporočil komisiji, da v tem taborišču ni političnih jetnikov in da so življenjski pogoji odlični.

Podkomisija je nato poklicala jetnika Kosto Sirinotisa, odvetnika, bivšega direktorja dnevnika »Laiki Fon« in člana centralnega komiteja Eama. Ta je najprej izročil podkomisiji pozdrave 300 zaprtih demokratov. Med njimi je 200 makedonskih Slovanov, samih demokratov.

Na vprašanje jugoslovanskega predstavnika, zakaj je bil obsojen, je priča izjavil, da ga je izredno vojaško sodišče v Solunu septembra 1946. obsodilo na 15 mesecev ječe,

Agnidis, Kyrrou je priznal protislovje, trdil pa je, da se je to zgodilo vsled tega, ker so »priče neizobražene«.

S to izjavo Alexisa Kyrroua je bilo končano zasliševanje prič grške vlade, ki naj bi ovrgle dokaze jugoslovanskega predstavnika. Večrajšnje zasliševanja Anivasa in Gacios je samo še bolj potrdilo obtožbe jugoslovanskega predstavnika Jos. Djerdja. Pri zasliševanju prič so sodelovale vse delegacije, razen britanske. Kakor poročajo demokratični časopisi, so bili navzoči nekateri člani britanske delegacije pri zasliševanju Anivasa in Gacios na policiji.

Preiskovalna komisija je odpotovala v Lariso

Atene, 2. marca. (Tanjug). Po anketi v Larisi bo obiskala komisija po nalogu Agoriana. Podkomite Varnostnega sveta, ki je obiskal otoka Ikarijo in Siroso, je odpotoval danes z letalom v Lariso.

ker sta bila v njegovem časopisu objavljena dva članka, ki jih je vojaški tožilec označil za »zločin zoper državo«.

Odgovarjajoč na nadaljnja vprašanja jugoslovanskega predstavnika glede trditve grške vlade, da baje prehajajo oborožene tolpe iz sosednih držav v Grčijo, je priča odgovoril: »Po osvoboditvi niso prihajale iz Jugoslavije, Albanije ali Bolgarije v Grčijo nobene oborožene tolpe, ker razpolaga grški narod z neizčrpnimi silami in se lahko sam upre vsakomur, ki bi mu hotel odvzeti svobodo. Grški partizani niso od nikoder dobivali podpore, ne v ljudih ne v orožju. Vem, da zatrjuje Caldarisova vlada nasprotno, vendar je to žalitev našega naroda. Po sporazumu v Varizah je prišel na oblast monarhofašistični režim s pomočjo angleške vojske, katere nasilje je hujsko od treh prejšnjih okupacij. Ves demokratični narod, vsi borci za svobodo so izpostavljeni preganjanju. Ljudstvo beži v gore, da bi se rešilo »ksitov«, orožnikov, Surlasovih tolp in redne vojske. Gibanje odpora je moralo razviti zastavo boja za svobodo in demokracijo. Po mestih in vseh so izdajali na prostosti in jih oboroževali Angličani. Kdor išče vzroke državljanske vojne v Grčiji izven njenih mej, je izven grške stvarnosti.«

Grški parlament zopet odgođen

Vlada se zaradi navzočnosti anketne komisije v deželi boji
vsake kritike

Atene, 2. marca. (Tanjug). Parlament nikakor ne more izpolniti pričakovanj monarhofašistov in njihovo vseh tujih zaščitnikov. Sestanki so zelo redki in kratki. Iz oportunističnih razlogov je parlament zopet odložil svoje delo, da bi se kljub skrajni opreznosti pri razpravah ne slišalo kaj preveč, kar bi še bolj poslabšalo že itak težavni položaj monarhofašistov zaradi navzočnosti anketne komisije.

Po tritedenskem odmoru se je večeraj parlament zopet sestel. Predsednik vlade Maksimos je objavil enako kot prej Caldaris deklaracijo nove, dejanske stare vlade. Vlada obljublja, da bo znizala cene, uvedla nadzorstvo nad gospodarstvom in zboljšala gospodarski položaj. Maksimos je omenil tudi zmanjšanje števila ministrov. Vlada upa, da bo prišlo zaradi sprememb pri vodstvu vojske in obnove splošnega zaupanja do hitrejšega razvoja borbe in da ji bo »z božjo pomočjo« uspešno zaizkušiti boje ter uničiti demokratično armado.

Zaradi pritiska ciprškega ljudstva in vsega grškega naroda je bil parlament prisiljen sprejeti rešitev. Vođa liberalcev Sofutis je predložil parlamentu deklaracijo o Cipru, ki je bila končno sprejeta. V njej se izraža upanje, da bo Velika Britanija kot velika prijateljica Grčije podpirala prebivalstvo Cipra in vse grško ljudstvo, da bi se uresničile njegove panhelenistične želje in pravice.

Vođa liberalcev Sofutis se je dotaknil tudi deklaracije predsednika vlade Maksimos in je izjavil: Naše nesoglasje z vladno politiko je znano. Obdržujemo, ker ne morem deliti brez pridržanja optimizma vlade. Čudna politika sedanje vlade ne more odstraniti mojih bojazni in vznemirje-

nositi glede posledic, ampak jih še bolj utrjuje.

Parlament je končno sprejel predlog poslanca severne Grčije, da naj se delo parlamenta prekine do 20. aprila.

Strah pred zaslišanjem generala Markosa

Atene, 1. marca. (Tanjug). Vsi atenski reakcionarni listi so naenkrat začeli divjo kampanjo zoper anketno komisijo, zlasti pa zoper njen sklep o zaslišanju poveljnika demokratične armade Markosa. »Elinikos Aima« napada ne samo anketno komisijo, ampak celo ZDA in Veliko Britanijo, ki sta zaščitnici monarhofašistov, češ da sta obe državi prodali Grčijo Rusiji in da »je v anketni komisiji na delu petla kolonac«.

Tudi »Elinikos Kirikos« podpira stališče grške reakcije in zagovarja njeno geslo »Ven z anketno komisijo!« Ko protestira proti zaslišanju generala Markosa, govori list z najpogostejšimi besedami o poveljniku demokratične armade in misli, da bo na ta način zmanjšal tehnost njegove izpovedbe.

Protest Epona

Atene, 2. marca. (Tanjug). Atensko drugostopno sodišče se je sestalo 28. februarja in sporočilo sodni odlok o razpustu EPON-a. Odlok navaja, da se je delovanje Epona »oddaljilo od ciljev, zaradi katerih je bilo ustanovljeno«. Sodišče je tudi obsodilo Centralni svet Epona na plačilo sodnih stroškov v znesku 100.000 drahem. Policija je postavila stražo pred pisarno kluba v Atenah in Pireju. V ostalih mestih je policija že prej zaprla pisarne Epona.

Centralni svet Epona je postal v zvezi s tem anketni komisiji Varnostnega sveta naslednjo-brzojavka:

»Novi ukrep vlade je vrhunec fašističnega preganjanja demokratične mladine. Novi ukrep ukinja osnovno demokratično pravico svobodnega organiziranja in vzbuja odpor mladine, ki je organizirana v Eponu. Odlok o razpustu Epona sili nove desetstoteke mladincev, ki so zvesti demokratičnim idealom, k ilegalnemu delovanju. Izražamo neomajno vero grške mladine v demokratične ideale. Izražamo naše vztrajno prizadevanje za demokratično vzgajanje mladine in pomirjenje naše dežele.«

Nasilja se nadaljujejo v nezmanjšanim obsegu

Atene, 2. marca. (Tanjug). Monarhofašisti nadaljujejo svoja nasilstva nad grškim narodom in skušajo zadušiti njegov odpor. Pred dnevi so v mestu Greveni ubili 8 demokratov. V vasi Sničevu je monarhofašistični bataljon pod poveljstvom Pankreata zažgal 8 hiš demokratov. V bližini vasi Aklise je fašistična tolpa ubila dečka Gavrilu in še 3 otroke, v dveh drugih vseh so člani organizacije »Xitov« ubili 3 kmete. V neki vasi pri Kalikisu so monarhofašisti vdrli v kavarno »Polimeris« in ubili nekega kmeta, njegovega sina pa hudo ranili. 20. februarja sta bila ustreljena demokrata Bakalis in Dalakis, ki jih je bilo obsodilo na smrt preko sodišče v Kozanah. Ob tej priliki opozarja časopis »Rizospastis«, da je anketna komisija zahtevala, naj vlada preneha s streljanjem.

Pred dvema dnevoma je fašistična skupina pod poveljstvom Pulikata vdrla v neko vas v Lakoniji in v navzočnosti vladnih sil in 20 orožnikov ubila mater partizanskega borca Panusa in njeno sestro. Vaskemu prebivalstvu so z grožnjo smrtni kazni prepovedali pokopati žrtve. Isti banditi so ubili 75letnega Lambrinakisa iz neke vasi v Lakoniji. V nekem kraju pri Sepaloniji je monarhofašistična tolpa ubila 18letnega Papanastata. Oblastveni organi so ubili učitelja iz vasi Alakotopu v Trakiji.

Časopis centra »Tanea« poroča, da bo Zervas kot glavna sila v boju zoper partizane poslal v boj 10.000 orožnikov.

Partizani napadajo na vsej črti

Atene, 2. marca. (Tanjug). »Kotimerin« poroča, da je 28. februarja zjutraj krenil oddelek 66 orožnikov na vojaških kamionih iz Lamije v Domokos. Naletel je na partizansko zasedo pri vasi Drahman Aga. Prišlo je do boja, v katerem je orožniški oddelek izgubil 45 ljudi. Od 66 orožnikov se jih je zvečer vrnilo samo 12, med njimi 1 ranjenec. Izjavili so, da so vsi ostali z orožniškim narednikom vred mrtvi. Vojaška in policijska oblast v Lamiji sta potrdili, da je prišel orožniški oddelek v partizansko zasedo, upajo pa, da se je morda kdo od pogrešanih rešil.

Istega dne so enote demokratične armade na cesti med Lamijo in Domokom ustavile približno 40 kamionov.

Po uradnih poročilih grške vlade se vodijo akcije čiščenja »v velikem obsegu in z velikim uspehom« na področju Verniona na Halkidiki. Vsi podatki pa so v močnem protislovju. Iz vseh dosedanjih poročil se jasno vidi, da grški monarhofašisti pri svojih »operacijah čiščenja« niso dosegli nikakih zadovoljivih uspehov, ampak so nasprotno enote demokratične armade na mnogih krajih na tem območju začele ofenzivo.

Pri Negali in Panaciju, kakor tudi na drugih mestih, so že od 26. februarja hudi boji med oddelki demokratične armade in orožniškimi enotami Uradno poročilo pravi, da zaradi snežnega meteža in slabega razgleda niso bili doseženi »večji uspehi«.

Drugo poročilo monarhofašistične vlade pravi, da so oddelki demokratične armade napadli železniško postajo Klubi pri Lerinu. Poročilo omenja tudi napade na vas Beros, kjer so borci demokratične armade ubili 1 orožnika in zažgali občinsko poslopje.

Varnostni svet

New York, 2. marca. (Tass). Varnostni svet je 27. febr. ponovno preučeval britansko pritožbo proti Albaniji zaradi incidenta v Kriškem prelivu in je odobril nekoliko spremenjeno varnostno avstralske resolucije o ustanovitvi podobodra treh članov, ki bo proučil vse podatke o tem vprašanju in mora do 10. marca izročiti Varnostnemu svetu tozadevno poročilo. V podobodro so bili izvoljeni predstavniki Avstralije, Kolumbije in Poljske.

Ekonomsko-socialni svet Organizacije ZN

New York, 2. marca. (Ass. Pr.) Ekonomsko-socialni svet OZN je izvolil za predsednika indijskega delegata Ramasvamija Mudelijara, za prvega podpredsednika češkoslovaškega delegata dr. Papaneka, za drugega podpredsednika pa dr. Arca Para, delegata države Peru.

Poslanica demokratične ženske federacije Svetu ministrov za zunanje zadeve

Praga, 2. marca (Tass). Svet svetovne demokratične federacije žena je poslal Svetu ministrov za zunanje zadeve naslednjo poslanico, v kateri pravi:

Prvi svetovne demokratične federacije žena, ki zastopa 80 milijonov žen iz 43 držav, je na zasedanju v Pragi med 21. in 25. februarjem razpravljala o borbi žena in narodov vseh držav za demokracijo in mir. Svet je ugotovil, da zadovoljstvo sklenitve mirovnih pogodb v Parizu, ki dajejo kljub nekaterim pridržkom in čeprav nekateri dežele niso zadovoljne, vsem ženam sveta, ki si želijo pravičnega in trajnega mira, nado, da bo pomenila konferenca v Moskvi nadaljnji korak k uresničitvi mira. Žene vseh držav, ki so za uničenje vseh posledic nacizma in vsake nevarnosti za mir, želimo, da bi mirovna pogodba z Nemčijo temeljila na naslednjih načelih:

Načrti za ohranitev nacizma in vojaške moči Nemčije

London, 2. marca. (Reuter) Mednarodni komite za proučevanje evropskih vprašanj je objavil novo poročilo o nacističnih podzemnih organizacijah v zapadnih conah Nemčije in o tem, da nacistično premoženje v inozemstvu še ni likvidirano. Poročilo je bilo poslano vladam Sovjetske zveze, ZDA, Velike Britanije, Francije, Belgije, Danske in Norveške.

O ilegalnih nacističnih organizacijah pravi poročilo, da nacisti še vedno na ilegalen način odhajajo v Južno Ameriko čez Švedsko in Italijo. Precejšnje število nacistov je že po trikrat menjalo potne liste in nacionalno pripadnost.

Kljub nedavnim demantjem še vedno ni izročen zaveznikom ali pa likvidiran velik del gospodarskega potenciala, ki so ga bile sile osi skriti vema prenesle v inozemstvo.

Argentinska vlada, ki je med vojno podpirala politiko sil osi, je dokončno odklonila izročitev fašističnega premoženja zaveznikom.

Pogajanja med Češkoslovaško in Madžarsko o zamenjavi prebivalstva

Praga, 3. marca. (ČTK): Včeraj je prispela v Prago madžarska delegacija, ki jo vodi minister za zunanje zadeve Janos Gyöngyösi. Delegacija se bo pogajala o zamenjavi prebivalstva. Pogajanja so se takoj pričela in so snoči izdali naslednje uradno poročilo:

Delegaciji češkoslovaške in madžarske vlade sta pričeli 2. marca v Pragi pogajanja, da bi odstranili zapreke, ki so ovirale doslej uresničene češkoslovaško-madžarske pogodbe o zamenjavi prebivalstva, sklenjene 27. februarja leta 1947. Delegaciji sta določili načela, potrebna za izvedbo te pogodbe.

Madžarska vlada je pripravljena pričeti izmenjavo prebivalstva in zagovarja stališče, da bi zamenjali zaradi čim hitrejšega zamenjavanja po 3000 družin.

Češkoslovaška vlada bo upoštevala pogodbo o zamenjavi prebivalstva,

Italijanska reakcija hoče preprečiti zakon o zaplembi imovine

Rim, 2. marca. Ministrski svet je odobril zakonski predlog o ukrepih proti fašizmu in vsakemu delovanju, ki bi hotelo vzpostaviti monarhijo s silo. Zakonski predlog ima v načrtu kazni za propagando v korist fašizma in obnovitev savaške dinastije.

Ministrski svet je dalje sprejel odlok, po katerem je smatrati bivšega kralja Viktorja Emanuela in Umberto Savojskega za »nezaključena tuja« in jima je zato bivanje v Italiji prepovedano.

Milanski »Unita« objavlja intervju bivšega italijanskega ministra za finance Sociemara listu »La Voce Repubblicana« o razlogih, zaradi katerih še ni bil izdan zakon o zaplembi imovine, pridobljene pod fašističnim režimom. Sociemara je izjavil, da je svočeno predložil vladni načrt zakona o zaplembi, ki ga je nato vzel ustavodajna skupščina v pretres. Skupščina, v kateri imajo krščanski demokrati večino, je pretresala zakon tri mesece, nakar ga je vrnila ministrskemu svetu s takimi dopisnimi dopolnili, da je popolnoma izgubil svoj prvotni smisel. Reakcija skuša z vsemi sredstvi preprečiti izdajo tega zakona.

KULTURNI PREGLED

Tri mladinske knjige

Mladinska knjiga je lansko leto izdala vrsto dobrih vzgojnih knjig. Omenil bi Iljinova dela (S črnim po bele, Kako je človek postal velikan), knjigi Julesa Verna (Potovanje v sredino zemlje) in Jacka Londona (Zgodbe z Južnega morja). Zdal je hkrati izdal tri take knjige, tri knjige za mladino — treh povsem različnih avtorjev, ki so živeli tudi v različnih dobah: Daniela Defoea »Robinsona«, F. Paustovskega »Kara-Bugaza« in Olafa Aslagssona »Šepaveca«.

Avtor Robinsona, Anglež Daniel Defoe (1660—1731) je pisal svoj roman o Robinsonu prav na prelomu racionalizma in romantike v Angliji. Istočasno, ko je Defoe snoval svojega Robinsona je tudi Jonathan Swift (1667—1745) pisal svojo veličastno satiro »Gulliverjeva potovanja«. Slovenski prevod »Mladinske knjige« je preveden na novo po ruski priredbi Korneja Čukovskega, znanejšega sovjetskega mladinskega pisatelja.

Avtor »Šepaveca«, Olaf Aslagsson, je po rodu Norvežan, ki se je pred prvo svetovno vojno preselil na divji zapad, v Ameriko in je umrl pred drugo svetovno vojno. Roman »Šepavec« je v originalu obsejal, Vaclav Držaj ga je po nemškem izvirniku skrajšal in priredil za našo mladino.

Daniel Defoe: Robinson. Mladinska knjiga. Po ruski priredbi Korneja Čukovskega poslovenil Vinko Gaberski.

F. Paustovskij: Kara Bugaz. Mladinska knjiga. Poslovenil Marija Kmetova.

Olaf Aslagsson: Šepavec. Zgodba o volku. Mladinska knjiga. Za slovenske bralce priredil Vaclav Držaj.

Norveškega pisatelja Olafa Aslagssona topot prvič srečamo v našem prevodnem slovnstvu. Knjigo, ki je v originalu obsežnejša, je za slovenske bralce priredil Vaclav Držaj, z ilustracijami pa jo je opremil slikar France Godec. Škoda je le, da slike niso tiskane na boljšem papirju, ker bi na ta način prišle bolj do izraza. Mladinska knjiga je s to izdajo povsem ustregla mladim bralcem, saj opisuje Aslagsson kot norveški priseljenec na ameriškem zapadu z velikim čutom in ljubeznijo divjo prejšnjo prirodu, skale, gore v ozadiju, bujno živalstvo in rastlinstvo teh pokrajin, kamor se je človek šele prišel boriti za civilizacijo.

Knjiga sama je zgodba o mladom volku, ki ga stari Frank, tudi Norvežan po rodu, vzame k sebi in pri njem prejme volk prvo vzgojo. Toda v življenju, v kateri polje pradedni nagon divjine, se kmalu vzbudi slaba nagon po prostem in svobodnem življenju. Inne šepavec pa je dobil zato, ker se je še za časa bivanja pri Franku nekoliko ujel v past, ki mu je odsekala tri prste na šapi in je volk zaradi tega prišel šepati.

Šepavec se torej odzove staremu živalskemu nagonu, odzove se ključu divjine in postane kmalu strah in

Jugoslovanski književniki na obisku pri Zvezi sovjetskih pisateljev

Moskva, 2. marca (Tass). V Domu Zveze sovjetskih pisateljev so priredili sprejem na čast skupini jugoslovanskih književnikov, ki je na obisku v ZSSR. Na sprejemu so bili prisotni znani sovjetski književniki kot Konstantin Simonov, Leonid Soboljev, Nikolaj Tihonov, Valentin Katajev in drugi. Generalni sekretar Zveze sovjetskih pisateljev Aleksander Fadejev je pozdravil jugoslovanske goste v imenu sovjetskih književnikov. Med razgovorom so se jugoslovanski književniki zanimali za strukturo Zveze sovjetskih pisateljev, za založniško delo in avtorske pravice v SZ. Na vsa vprašanja so dobili izčrpne odgovore.

Vodja jugoslovanske delegacije Radovan Zogović je govoril o vplivu sovjetske književnosti na jugoslovansko in o zanimanju za tujo in sovjetsko književnost v današnji Jugoslaviji. V naši državi so izšle knjige sovjetskih književnikov v 6 milijonih izvodih. Med njimi so izbrana dela Maksima Gorkoga in Solohova »Tihij Don«. Za tisk so že pripravljena dela Leonida Solovjeva, Fadijeva »Mlada garda« in druge knjige. Radovan Zogović se je dotaknil tudi vprašanja o razvoju jugoslovanske književnosti. Tako je omenil, da pred vojno v naši državi skoraj ni bilo poklicnih književnikov, ker je politični položaj oviral književno delovanje. Prepovedane so bile knjige mnogih ruskih književnikov, tako n. pr. dela Maksima Gorkoga. Danes ima v Jugoslaviji književnost vse možnosti za razvoj. Knjige se izdajajo v nepričakovano velikem številu izvodov.

Azerbejdžanski pisatelj Samed Vurgun je povabil jugoslovanske književnike, naj pridejo v septembru na proslavo 200 letnice klasika azerbejdžanske književnosti Nibamija. Radovan Zogović pa je povabil sovjetske književnike, naj obiščejo novo železniško progo, ki jo bo zgradila jugoslovanska mladina.

Direktor državnega založniškega podjetja za lepo književnost je podaril jugoslovanskim gostom veliko število knjig sodobnih sovjetskih pisateljev.

Zagreb, 2. marca. V dvorani srbskega kulturnega društva »Prosveta« se je začela včeraj skupščina Glavnega odbora Srbov na Hrvaškem. Poleg številnih delegatov so bili navzoči predsednik glavnega odbora Srbov na Hrvaškem Rade Pribečević, člani sekretariata in ožje uprave »Prosvete«, prvi podpredsednik Prezidijskega odbora Mile Počuča, pravosodni minister vlade LR Hrvatske Dušan Bakič, minister za industrijo in rudarstvo generalni major Rade Zigič ter gradbeni minister Stanko Sanica - Opačić.

Predsednik glavnega odbora Srbov na Hrvaškem dr. Rade Pribečević je v svojem pozdravnem govoru omenil skupni boj Srbov in Hrvatov zoper okupatorja, pri čemer je naglasil, da je ta boj moral uspeti zato, ker se je med tem bojem uresničila največja pridobitev naših narodov — bratstvo in enotnost.

V imenu Sabora Hrvatske in ljudske fronte Hrvatske je pozdravil skupščino predsednik Sabora dr. Zlatan Sremec. V svojem govoru je poudaril veliki prispevek Srbov na Hrvaškem za uresničitev bratstva med vsemi našimi narodi. Želel je skupščini uspešno delo.

V imenu vlade LR Hrvatske je pozdravil skupščino minister za trgovino in prekrbo Jurica Draušnik. Nato so pozdravili skupščino zastopnik Hrvatske republike seljačke

Gorica, 1. marca. V zadnjih dveh nočeh so fašistični teroristi v Gorici izvedli spet več atentatov s peklenski stroji proti stanovanjem in imovini antifašistov.

Predsednočnim so postavili večjo količino eksploziva ob oknu stanovanja tov. Kosmana na ograženem prostoru goristične bolnišnice za duševno bolne. Eksplozija je povzročila za 20 tisoč litr škodo. Obenem so zlikovci s črnim prebarvali slovenski napis na notranji strani bolniške ograje. Ta atentat je zbudil silno ogorčenje med Gorčani.

Istega večera so postavili peklenski stroj pred glavna vhodna vrata stanovanja družine italijanskega antifašista, delavca tovarne SAFOG, tov. Furlana Giovannija. To je poleg vsakdanjih groženj družini, naj zapusti mesto, že tretji atentat proti njihovemu stanovanju.

Okrog polnoči pa je eksplodiral peklenski stroj na levem vogalu slovenske trgovine s sadjem in zelenjavo v ulici Colombo, ki je last tov. Gemiškove. Tri dni pred atentatom je trgovca prešla grožnja pismo, kakršne so teroristi poslali vsem Slovincem in italijanskim antifašistom v mestu.

Okrog 10. dopoldne po atentatu so civilni policisti obiskali Furlanovo družino ter jih izpraševali o vzroku atentata. Vprašali so jih tudi, pri kakšnih organizacijah sodelujejo in če niso morda komunisti.

Uničevanje ljudske imovine v Kobaridu

Gorica, 3. marca. Predstavniki ljudske oblasti v Kobaridu so vložili oster protest pri okrajnem zaveznem guvernerju zaradi vandalizma civilne policije. Civilni policisti so namreč pričeli uničevati v Kobaridu javno, ljudsko imovino. V vojašnici, ki je poleg sedeža civilne policije in je last kobaridske občine, podirajo tramove, trgajo deske s poda in jih kurijo v pečen. Tega početja nikakor ni pripisati pomanjkanju drva, ker jih je v Kobaridu dovolj, temveč delajo policisti to samo zaradi tega, da bi ljudstvu napravili čim več škode.

Nov dnevnik na Reki

Reka, 2. marca. Včeraj je izšla na Reki prva številka novega reškega dnevnika »Riječki list«. Dosedanji sušaški dnevnik »Primorski vjesnik« je prenehal izhajati. »Glas Istre« pa je postal tednik.

F. Paustovskij: Kara Bugaz. Mladinska knjiga. Poslovenil Marija Kmetova.

Olaf Aslagsson: Šepavec. Zgodba o volku. Mladinska knjiga. Za slovenske bralce priredil Vaclav Držaj.

Norveškega pisatelja Olafa Aslagssona topot prvič srečamo v našem prevodnem slovnstvu. Knjigo, ki je v originalu obsežnejša, je za slovenske bralce priredil Vaclav Držaj, z ilustracijami pa jo je opremil slikar France Godec. Škoda je le, da slike niso tiskane na boljšem papirju, ker bi na ta način prišle bolj do izraza. Mladinska knjiga je s to izdajo povsem ustregla mladim bralcem, saj opisuje Aslagsson kot norveški priseljenec na ameriškem zapadu z velikim čutom in ljubeznijo divjo prejšnjo prirodu, skale, gore v ozadiju, bujno živalstvo in rastlinstvo teh pokrajin, kamor se je človek šele prišel boriti za civilizacijo.

Knjiga sama je zgodba o mladom volku, ki ga stari Frank, tudi Norvežan po rodu, vzame k sebi in pri njem prejme volk prvo vzgojo. Toda v življenju, v kateri polje pradedni nagon divjine, se kmalu vzbudi slaba nagon po prostem in svobodnem življenju. Inne šepavec pa je dobil zato, ker se je še za časa bivanja pri Franku nekoliko ujel v past, ki mu je odsekala tri prste na šapi in je volk zaradi tega prišel šepati.

Šepavec se torej odzove staremu živalskemu nagonu, odzove se ključu divjine in postane kmalu strah in

zastopavljanje naših gospodarskih koristi in naš odgovor na vsestransko izžemanje naših žrtev. Pravico do združitve vseh Slovencev smo si priborili sami!

Proglas Slovenske Kulturne zveze

Kulturna zveza koroških Slovencev je izdala naslednji proglas vsem kulturnim društvom:

V teh dneh se bo odločila usoda našega ljudstva. Dolžnost vseh naših kulturnih organizacij je, da s podvojenim delom podpro uresničenje naših stoletnih želja. Kakor vse druge naše organizacije, tako morajo tudi naše kulturne organizacije udarno tekmovali v tej borbi. Naše prireditve naj pred vsem svetom pokažejo, da je to naša slovenska zemlja, in tako podpro naše predstavnike na mednarodnih konferencah.

Poziv slovenske koroške mladine

Tudi Zveza mladine Slovenske Koroške je izdala proglas, v katerem poudarja, da mora mladina prav v teh dneh zastaviti vse svoje sile, da pri pomore k pravični odločitvi o usodi Slovenske Koroške. V svojem proglasu poudarja mladina:

Z vso poštovanostjo hočemo nadaljevati borbo, ki smo jo pričeli skupno z mladino vseh Jugoslovij pod vodstvom maršala Tita. V tem tekmovalju hočemo biti prava Titova mladina. Z enakim navdušenjem in z enako predanostjo hočemo nadaljevati borbo, kakor so jo vodili naši partizanski borci. Zato tekmuje v delu pri organizaciji, pri udarnem delu in pri delu na kulturnem področju. Za nas ni nobenih ovir! Neomajno gremo naprej v borbi za boljšo bodočnost, za srečnejše življenje v novi demokratični, ljudski Jugoslaviji.

Koroško ljudstvo nepopustljivo v borbi za svoje pravice

Vso Slovensko Koroško je zajel nov val borbenega navdušenja, ki se ne izraža samo na številnih zborovanjih in manifestacijah, marveč še prav posebno v čvrsti odločnosti vsega slovenskega koroškega ljudstva, da ne opusti svoje pravice borbe. Prav sedaj, ko se na mednarodnem pozorišču odloča usoda Slovenske Koroške, je slovensko ljudstvo napelo vse sile, da pokaže ponovno pred vsem svetom svojo odlično voljo in zahtevo po združitvi v svobodni Jugoslaviji. Ta odločnost prihaja do izraza tudi v proglasih, ki so jih izdale vodilne organizacije koroških Slovencev.

Proglas Kmečke zveze za Slovensko Koroško

Kmečka zveza za Slovensko Koroško je izdala poziv za tekmovalje s geslom »Za združitve z Jugoslavijo!«, v katerem pravi med drugim:

Kmečka zveza za Slovensko Koroško poziva vse kmete, kotarje, kmečke in gozdne delavce, naj sodelujejo pri tekmovalju za uresničenje naših priporočil pravic pod geslom »Za združitve Slovenske Koroške s FLR Jugoslavijo!« Pred vsem svetom moramo razkriti krivice, ki smo jih morali prenašati desetletja. Pokazati moramo, kako je nacizem izropal naše gospodarstvo in kako si prizadevajo sedanje koroške oblasti ta rop legalizirati. Naše podeželsko ljudstvo je mnogo pripomoglo k porazu fašizma ter je dalo velike moralne in gnetne žrtve. Toda naše priporočene pravice in povračilo utrpe škodo so vse doslej ostale zgolj obljube. Izpolnitev teh obljub pa je naša neomajna zahteva. Z odločno borbo za svoje gospodarske in socialne pravice bomo iztrgali tem roparjem tudi poslednji kosček naše zaslužene zemlje. Tujega nočemo, a svojega ne damo! To je naš odgovor na zatiranje, naš odgovor na

Letna skupščina Glavnega odbora Srbov na Hrvaškem

Zagreb, 2. marca. V dvorani srbskega kulturnega društva »Prosveta« se je začela včeraj skupščina Glavnega odbora Srbov na Hrvaškem. Poleg številnih delegatov so bili navzoči predsednik glavnega odbora Srbov na Hrvaškem Rade Pribečević, člani sekretariata in ožje uprave »Prosvete«, prvi podpredsednik Prezidijskega odbora Mile Počuča, pravosodni minister vlade LR Hrvatske Dušan Bakič, minister za industrijo in rudarstvo generalni major Rade Zigič ter gradbeni minister Stanko Sanica - Opačić.

Predsednik glavnega odbora Srbov na Hrvaškem dr. Rade Pribečević je v svojem pozdravnem govoru omenil skupni boj Srbov in Hrvatov zoper okupatorja, pri čemer je naglasil, da je ta boj moral uspeti zato, ker se je med tem bojem uresničila največja pridobitev naših narodov — bratstvo in enotnost.

V imenu Sabora Hrvatske in ljudske fronte Hrvatske je pozdravil skupščino predsednik Sabora dr. Zlatan Sremec. V svojem govoru je poudaril veliki prispevek Srbov na Hrvaškem za uresničitev bratstva med vsemi našimi narodi. Želel je skupščini uspešno delo.

V imenu vlade LR Hrvatske je pozdravil skupščino minister za trgovino in prekrbo Jurica Draušnik. Nato so pozdravili skupščino zastopnik Hrvatske republike seljačke

Gorica, 1. marca. V zadnjih dveh nočeh so fašistični teroristi v Gorici izvedli spet več atentatov s peklenski stroji proti stanovanjem in imovini antifašistov.

Predsednočnim so postavili večjo količino eksploziva ob oknu stanovanja tov. Kosmana na ograženem prostoru goristične bolnišnice za duševno bolne. Eksplozija je povzročila za 20 tisoč litr škodo. Obenem so zlikovci s črnim prebarvali slovenski napis na notranji strani bolniške ograje. Ta atentat je zbudil silno ogorčenje med Gorčani.

Istega večera so postavili peklenski stroj pred glavna vhodna vrata stanovanja družine italijanskega antifašista, delavca tovarne SAFOG, tov. Furlana Giovannija. To je poleg vsakdanjih groženj družini, naj zapusti mesto, že tretji atentat proti njihovemu stanovanju.

Okrog polnoči pa je eksplodiral peklenski stroj na levem vogalu slovenske trgovine s sadjem in zelenjavo v ulici Colombo, ki je last tov. Gemiškove. Tri dni pred atentatom je trgovca prešla grožnja pismo, kakršne so teroristi poslali vsem Slovincem in italijanskim antifašistom v mestu.

Fašistični teroristi v Gorici nadaljujejo atentate na stanovanja protifašistov

Gorica, 1. marca. V zadnjih dveh nočeh so fašistični teroristi v Gorici izvedli spet več atentatov s peklenski stroji proti stanovanjem in imovini antifašistov.

Predsednočnim so postavili večjo količino eksploziva ob oknu stanovanja tov. Kosmana na ograženem prostoru goristične bolnišnice za duševno bolne. Eksplozija je povzročila za 20 tisoč litr škodo. Obenem so zlikovci s črnim prebarvali slovenski napis na notranji strani bolniške ograje. Ta atentat je zbudil silno ogorčenje med Gorčani.

Istega večera so postavili peklenski stroj pred glavna vhodna vrata stanovanja družine italijanskega antifašista, delavca tovarne SAFOG, tov. Furlana Giovannija. To je poleg vsakdanjih groženj družini, naj zapusti mesto, že tretji atentat proti njihovemu stanovanju.

Okrog polnoči pa je eksplodiral peklenski stroj na levem vogalu slovenske trgovine s sadjem in zelenjavo v ulici Colombo, ki je last tov. Gemiškove. Tri dni pred atentatom je trgovca prešla grožnja pismo, kakršne so teroristi poslali vsem Slovincem in italijanskim antifašistom v mestu.

Uničevanje ljudske imovine v Kobaridu

Gorica, 3. marca. Predstavniki ljudske oblasti v Kobaridu so vložili oster protest pri okrajnem zaveznem guvernerju zaradi vandalizma civilne policije. Civilni policisti so namreč pričeli uničevati v Kobaridu javno, ljudsko imovino. V vojašnici, ki je poleg sedeža civilne policije in je last kobaridske občine, podirajo tramove, trgajo deske s poda in jih kurijo v pečen. Tega početja nikakor ni pripisati pomanjkanju drva, ker jih je v Kobaridu dovolj, temveč delajo policisti to samo zaradi tega, da bi ljudstvu napravili čim več škode.

Nov dnevnik na Reki

Reka, 2. marca. Včeraj je izšla na Reki prva številka novega reškega dnevnika »Riječki list«. Dosedanji sušaški dnevnik »Primorski vjesnik« je prenehal izhajati. »Glas Istre« pa je postal tednik.

F. Paustovskij: Kara Bugaz. Mladinska knjiga. Poslovenil Marija Kmetova.

Olaf Aslagsson: Šepavec. Zgodba o volku. Mladinska knjiga. Za slovenske bralce priredil Vaclav Držaj.

Norveškega pisatelja Olafa Aslagssona topot prvič srečamo v našem prevodnem slovnstvu. Knjigo, ki je v originalu obsežnejša, je za slovenske bralce priredil Vaclav Držaj, z ilustracijami pa jo je opremil slikar France Godec. Škoda je le, da slike niso tiskane na boljšem papirju, ker bi na ta način prišle bolj do izraza. Mladinska knjiga je s to izdajo povsem ustregla mladim bralcem, saj opisuje Aslagsson kot norveški priseljenec na ameriškem zapadu z velikim čutom in ljubeznijo divjo prejšnjo prirodu, skale, gore v ozadiju, bujno živalstvo in rastlinstvo teh pokrajin, kamor se je človek šele prišel boriti za civilizacijo.

Knjiga sama je zgodba o mladom volku, ki ga stari Frank, tudi Norvežan po rodu, vzame k sebi in pri njem prejme volk prvo vzgojo. Toda v življenju, v kateri polje pradedni nagon divjine, se kmalu vzbudi slaba nagon po prostem in svobodnem življenju. Inne šepavec pa je dobil zato, ker se je še za časa bivanja pri Franku nekoliko ujel v past, ki mu je odsekala tri prste na šapi in je volk zaradi tega prišel šepati.

Šepavec se torej odzove staremu živalskemu nagonu, odzove se ključu divjine in postane kmalu strah in

zastopavljanje naših gospodarskih koristi in naš odgovor na vsestransko izžemanje naših žrtev. Pravico do združitve vseh Slovencev smo si priborili sami!

Proglas Slovenske Kulturne zveze

Kulturna zveza koroških Slovencev je izdala naslednji proglas vsem kulturnim društvom:

V teh dneh se bo odločila usoda našega ljudstva. Dolžnost vseh naših kulturnih organizacij je, da s podvojenim delom podpro uresničenje naših stoletnih želja. Kakor vse druge naše organizacije, tako morajo tudi naše kulturne organizacije udarno tekmovali v tej borbi. Naše prireditve naj pred vsem svetom pokažejo, da je to naša slovenska zemlja, in tako podpro naše predstavnike na mednarodnih konferencah.

Poziv slovenske koroške mladine

Tudi Zveza mladine Slovenske Koroške je izdala proglas, v katerem poudarja, da mora mladina prav v teh dneh zastaviti vse svoje sile, da pri pomore k pravični odločitvi o usodi Slovenske Koroške. V svojem proglasu poudarja mladina:

Z vso poštovanostjo hočemo nadaljevati borbo, ki smo jo pričeli skupno z mladino vseh Jugoslovij pod vodstvom maršala Tita. V tem tekmovalju hočemo biti prava Titova mladina. Z enakim navdušenjem in z enako predanostjo hočemo nadaljevati borbo, kakor so jo vodili naši partizanski borci. Zato tekmuje v delu pri organizaciji, pri udarnem delu in pri delu na kulturnem področju. Za nas ni nobenih ovir! Neomajno gremo naprej v borbi za boljšo bodočnost, za srečnejše življenje v novi demokratični, ljudski Jugoslaviji.

Proglas Slovenske Kulturne zveze

Kulturna zveza koroških Slovencev je izdala naslednji proglas vsem kulturnim društvom:

V teh dneh se bo odločila usoda našega ljudstva. Dolžnost vseh naših kulturnih organizacij je, da s podvojenim delom podpro uresničenje naših stoletnih želja. Kakor vse druge naše organizacije, tako morajo tudi naše kulturne organizacije udarno tekmovali v tej borbi. Naše prireditve naj pred vsem svetom pokažejo, da je to naša slovenska zemlja, in tako podpro naše predstavnike na mednarodnih konferencah.

Poziv slovenske koroške mladine

Tudi Zveza mladine Slovenske Koroške je izdala proglas, v katerem poudarja, da mora mladina prav v teh dneh zastaviti vse svoje sile, da pri pomore k pravični odločitvi o usodi Slovenske Koroške. V svojem proglasu poudarja mladina:

Z vso poštovanostjo hočemo nadaljevati borbo, ki smo jo pričeli skupno z mladino vseh Jugoslovij pod vodstvom maršala Tita. V tem tekmovalju hočemo biti prava Titova mladina. Z enakim navdušenjem in z enako predanostjo hočemo nadaljevati borbo, kakor so jo vodili naši partizanski borci. Zato tekmuje v delu pri organizaciji, pri udarnem delu in pri delu na kulturnem področju. Za nas ni nobenih ovir! Neomajno gremo naprej v borbi za boljšo bodočnost, za srečnejše življenje v novi demokratični, ljudski Jugoslaviji.

Proglas Slovenske Kulturne zveze

Kulturna zveza koroških Slovencev je izdala naslednji proglas vsem kulturnim društvom:

V teh dneh se bo odločila usoda našega ljudstva. Dolžnost vseh naših kulturnih organizacij je, da s podvojenim delom podpro uresničenje naših stoletnih želja. Kakor vse druge naše organizacije, tako morajo tudi naše kulturne organizacije udarno tekmovali v tej borbi. Naše prireditve naj pred vsem svetom pokažejo, da je to naša slovenska zemlja, in tako podpro naše predstavnike na mednarodnih konferencah.

Poziv slovenske koroške mladine

Tudi Zveza mladine Slovenske Koroške je izdala proglas, v katerem poudarja, da mora mladina prav v teh dneh zastaviti vse svoje sile, da pri pomore k pravični odločitvi o usodi Slovenske Koroške. V svojem proglasu poudarja mladina:

Z vso

Naše kmetijstvo si je začrtalo svoje letošnje naloge

Na posvetovanju v Ljubljani so si naši okraji napovedali medsebojno tekmovanje v pomladanski obdelavi zemlje in izvedbi setvenega načrta

Ljubljana, 3. marca. Na pobudo ministrstva za kmetijstvo in gozdarstvo vlade LR Slovenije je bilo v petek in soboto v Ljubljani posvetovanje, katerega naloga je bila izdelati predloge in zaključke, kako naj se čimboljše organizira in izvede letošnja pomladanska setev. Pri posvetovanju so sodelovali zastopniki okrajnih ljudskih odborov, njihovih načrtnih komisij, okrajni kmetijski poročevalci, kmetijski strokovnjaki, ki bodo pri tem delu pomagali kot upravni operativni organi, zastopniki uprav kmetijsko strojne službe in državnih kmetijskih posestev ter končno zastopniki vseh naših množičnih organizacij, katerih naloga je, da vzdržijo v svojih organizacijah vse sile in pomagajo ljudski oblasti pri izvedbi letošnje pomladanske setve.

Posvetovanje je otvoril minister za kmetijstvo in gozdarstvo, tov. inž. Jože Levstik, ki je udeležencem očrtal načelna vprašanja načrtovanja v kmetijstvu in današnje pogoje za izvajanje načrta. Možnost uvajanja načrtnega gospodarstva v kmetijstvo je dosti težja in precej drugačnega zaveda, kakor je možnost načrta v industriji. Samo v Sloveniji imamo opravka s 130.000 kmetijskih obrati, ki so majhni, razdrobljeni in ki proizvajajo vsak za sebe. Sorazmerno majhna konjunktura po vojni zametuje kmetu danes žalostne spomine na dobe agrarnih kriz, ko je najbolj čutil svoje težave, in čisti pogled v današnji gospodarski položaj in tudi v položaj bližnje bodočnosti. Na splošno pa mora kmetijstvo tudi v današnjem času reševati nekatera težka vprašanja. Vsak dan je težje vprašanje delovne sile. Vprašanje so tudi cene kmetijskih in industrijskih proizvodov, ki jih ljudska oblast v zvezi s celotno izgradnjo gospodarstva vse bolj spravlja v sklad.

Ko začnemo letošnje načrtno setev, je važno, da našemu kmetu pred očmi ves ogromni plan, ki je zasnovan in katerega uresničevanje se je že začelo. Gre za to, da naši kmetje tako kakor naši delavci v tovarnah, kakor duševni delavci v upravi in gospodarstvenem aparatu, sodelujejo pri teh naporih, s katerimi hočemo ustvariti iz lastnega dela in lastnih sredstev finančna sredstva za izvedbo velikih načrtov, za katere bo naše ljudstvo zvedelo, ko bo sprejel petletni plan v zvezni skupščini. Če našemu kmetu živo prečimo te velike cilje, ki smo si jih postavili v prvi petletki, potem bomo usvarili s lahkoto tisto osnovno delovno moralo, ki je potrebna. Če se zavedamo, da kako velike stvari gre, potem je lažje prenašati vse napore, ki jih terjajo čas od nas. Vse naše delo je tako, da mi istočasno spoštujemo zasebne interese naših kmetovalec, obenem pa delamo v smeri naših velikih ciljev. Povezati moramo interese našega kmetijskega ljudstva z našimi občini interesi. Tako bo naše delo stvarno in uspešno.

Čeprav je uvajanje načrta v kmetijsko gospodarstvo težka naloga, vendar moramo že danes vnesti vanj mnoge elemente načrta. Možnost načrtnega dela v našem kmetijstvu se postavlja v več smereh. Naša državna kmetijska poselstva se delajo po izdelanem proizvodnem, investicijskem in finančnem planu. Dalje imamo naše zadrugarske, kjer se tudi postavlja možnost gospodarskega planiranja. Zadrugarski danes sami prihajajo k našim strokovnjakom, da bi jim napravili čim boljše gospodarski in finančni načrt. Sami čutijo, da gospodarstvo na večji površini zahteva načrtnost. Tudi zadrugarske organizacije, katerih cilj je pospeševanje raznih kmetijskih panog, ustvarjajo določene možnosti, da naše kmetijsko ljudstvo začne dati po načrtu.

Preusmeritev naših kultur se letos še ne more izvesti v velikem obsegu, čeprav se bodo tudi te stvari začele. Vršilo se je zlasti načrtno sklepanje pogodb z našo industrijo. Do neke mere se bo nedvomno začela preusmeritev na nekatere industrijske kulture, ki se pri nas še niso ali pa so se le malo gojile, kar pa je ena važnih nalog kmetijske proizvodnje. Važno pa je, da ravno delo, ki ga v tej smeri začnemo, vsakodnevno ustvarja večjo disciplino in zavest v delu, ki ga naš kmet prav za prav sam opravlja, ko sledi svojemu gospodarskemu interesu.

Naši kmetje se morajo zavedati, da so v celotnem našem gospodarstvu prav tako na določenem važnem delovnem položaju in da prav tako opravljajo važno domovinsko nalogo, nalogo izgradnje našega planskega go-

spodarstva. Kmetu je treba povedati, da je zato važno, kako bo svoje delo opravil. Posebna naloga čaka v tej zvezi našo kmetijsko statistiko. Naš kmet se mora zavedati, da se današnja statistika ne vodi zaradi tistih ciljev, kakor se je vodila pred vojno. Naši statistični zapisi niso evidenca zaradi izkoriščanja, temveč je pregled vseh proizvodnih sil v naših kmetijskih obratih zaradi možnosti načrtnega dela in napredka. Če bomo imeli enkrat dobro statistično osnovo, bo delo lažje napredovalo. Če hočemo govoriti o načrtnem gospodarstvu, so nam ti zapisi nujno potrebni. Ni vseeno, kaj danes pridelamo in koliko.

Vse naše akcije od začetka naše borbe so bile osnovane na ljudskih interesih in na ljudskih energijah. Prav tako mora danes naša akcija za pravilni vsak naš ljudski odbor, vse naše delovne ljudi, ki hočejo doprinesiti vse svoje sile k skupnim naporom. Osnovane na ljudskih interesih, so vse naše akcije uspevale. Isto velja za to akcijo.

Sledila so poročila o planiranju semenske službe, planiranju strojne službe, vlogi državnih posestev v gospodarskem planu, planiranju preskrbe s kmetijskimi potrebščinami, o vprašanju živilske industrije, o planiranju živinoreje, o novih osnovah statistične službe, o razdelitvi setvenega razreza na okraje in o uredbi o obveznem zasejavanju orne zemlje. V zvezi s njimi se je vodil obširen razgovor, ki je gradil smernice za letošnje delo. To je toliko bolj važno, ker je ministrstvo za kmetijstvo Ljudske republike Makedonije poslalo tako našim kakor drugim republikam poziv na tekmovanje, ki obsega naslednje točke:

1. katera republika bo najučinkoviteje izvedla uredbo o obveznem zasejavanju orne zemlje z aktiviranjem ljudskih odborov in ljudskih množic;
2. katera ljudska republika bo prekosila setveni načrt;
3. katera ljudska republika bo bolje organizirala službo evidenc v pomladanski setveni kampanji;
4. katera ljudska republika bo bolje organizirala propagando pri pomladanski setvi;
5. v kateri ljudski republiki se bo najbolj izvedel načrt dela kmetijskega strojnega postaja in
6. katera ljudska republika bo najbolj angažirala množične organizacije za uresničevanje pomladanskega setvenega načrta.

V razgovoru se je pred zaključkom oglašil tudi zastopnik črnomeljskega okraja, ki je v imenu svojega okraja napovedal tekmovanje vsem drugim okrajem v Sloveniji, kar so zastopniki drugih okrajev navdušeno sprejeli. Pri ministrstvu bo ustanovljen poseben odbor, ki bo nadziral razvoj tekmovanja in njegove uspehe.

Ob zaključku je posvetovanje sprejelo naslednje sklepe:

Pravčasno bomo obdelali in posejali svo orno zemljo. K izvedbi setvenega načrta bomo pritegnili vse množične organizacije. Razvili bomo tekmovalne med vsemi okraji in krajevnimi odbori pri izvedbi setvenega načrta. Skrbeli bomo, da bo poslednji pridelovalec, tudi najmanjši kmet, spoznal naš letošnji gospodarski načrt. Popravili bomo pravočasno vse za obdelavo zemlje in setev potrebno orodje. V izvedbo načrta bomo v čim večji meri vključili strojno službo. Sejali bomo očistočeno in razkuženo seme. Propagirali bomo in podpirali semenarstvo in našo industrijska podjetja pri kontrabiranju. Poskrbeli bomo, da bodo delavski centri preskrbljeni z zelenjavo. Poskrbeli bomo, da čimprej usposobimo živinorejske zadruge, da bodo mogle v dogovoru s podružnicami Navoda in Mlekoprometa prevzeti nakup živine, mleka, jaje in drugih živinorejskih proizvodov v svoj delokrog. Da bodo v večji meri zbirale te pridelke in jih dale na razpolago skupnosti.

V zvezi z letošnjim načrtom se je postavila tudi obveza, da se po načrtu izvede škropljenje sadnega drevja in da se bo zbralo za notranji in zunanji trg čim več sadja. Sestavni del načrta je tudi validna kampanja. Za njo je treba zbrati čim več validnih jajc in jih nasaditi.

Ob zaključku so zborovalci sprejeli resolucijo, ki jo so poslali predsedniku vlade Ljudske republike Slovenije tov. Mihi Marinku. V njej mu zagotavljajo, da bodo vložili vse svoje sile za izvedbo kmetijskega načrta kot važnega dela našega celotnega petletnega plana.

Navodila Centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije o organizaciji zaštite dela po podjetjih

Centralni odbor Enotnih sindikatov Jugoslavije je izdal strokovnim podružnicam navodila za volitve delavskih inspektorjev in za delo inspektorjev in komisij za zaščito dela. V navodilih je rečeno:

Pred kratkim objavljeno zakon o inspekciji dela in pravilnik o volitvah in delu delavskih inspektorjev sta postavila na novo osnovo zaščito dela tistih, ki so v delovnem razmerju.

Zakon in pravilnik nam nalagata, da pravilno uvedemo delavskega inspektorja v njegovo dolžnost in da dosežemo, da bo to svojo odgovorno dolžnost vestno opravljal. Veliko pozornost moramo posvetiti izvolitvi delavskega inspektorja, ker obenem z delavskim inspektorjem prevzame odgovornost tudi sindikalna podružnica.

Ta navodila bodo koristna za pravilno uporabo določb pravilnika in dajejo tudi smernice za delo komisij za zaščito dela.

Izvolitev delavskega inšpektorja

1. Pred volitvami delavskega inspektorja se mora upravni odbor podružnice temeljito seznaniti z zakonom o inspekciji dela in s pravilnikom o izvolitvi in o delu delavskih inspektorjev. Na konferencah mora s temi določbami seznaniti vse delavce. Na ta način bodo vsi delavci spoznali naloge in dolžnosti delavskega inspektorja, vedeli bodo, koga naj izvolijo in kakšno odgovornost ima delavski inspektor.

2. Ko začne pripravljati volitve delavskega inspektorja, mora upravni odbor podružnice:

- a) preskrbeti prostore, kjer bodo volitve;
- b) najmanj 8 dni prej na vidnih mestih objaviti dan, uro in kraj, kjer bodo volitve delavskega inspektorja.

3. Volitve delavskega inspektorja vodi upravni odbor podružnice. Delavskega inspektorja volijo vsi delavci oziroma uslužbenci podjetja ali ustanove na naslednji način:

- a) na skupni konferenci vseh delavcev, če nima podjetje ali ustanova več kot 1000 delavcev ali uslužbencev;
- b) na konferenci delegatov, ki se volijo po tej lestvici: od 1001 do 2000 delavcev na vsakih 5 delavcev en delegat; od 2000 do 5000 delavcev na vsakih 10 delavcev en delegat; če pa je nad 5000 delavcev, na vsakih 20 delavcev en delegat.

4. Preden se prične volitve delavskega inspektorja, predlaga upravni odbor kandidata. Upravni odbor mora svoj predlog obrazložiti in pri tem poudariti, katere lastnosti so se upoštevale pri predlaganju kandidata: njegova strokovna usposobljenost, poznavanje proizvodnega razvoja in delovnih pogojev v podjetju ali ustanovi, kakor tudi kandidatu moralne in družbene kvalifikacije.

Vsak posamezni delavec ali skupina delavcev ima pravico postaviti svojega kandidata, morajo pa obrazložiti svoj predlog na enak način kakor upravni odbor.

Na ta način je zagotovljena popolna demokracija pri volitvah delavskega inspektorja, na drugi strani pa bo to najboljše poročilo, da bo za delavskega inspektorja izvoljen tisti, ki je najbolj primeren za ta posel.

Namestnik delavskega inspektorja se voli obenem in na enak način kakor delavski inspektor. Namestnik opravlja dolžnost samo v primeru, če delavski inspektor ne pride na delo. Če pa je delavski inspektor pri delu, ne opravlja namestnik nikake funkcije.

Kako naj pomagata upravni odbor podružnice in komisija za zaščito dela delavskemu inšpektorju

Delavski inspektor ima številne naloge in dolžnosti. Da jih bo mogel kot pomožni organ inspekcije dela opravljati, mu bo nujno morala pomagati sindikalna podružnica.

Pomagala mu bo na ta način:

Upravni odbor podružnice bo po svoji komisiji za zaščito dela zbiral na vseh delovnih mestih v podjetjih podatke o pomanjkljivostih in nepravilnostih pri ukrepih za zaščito dela. S temi pomanjkljivostmi in s predlogi za njihovo odstranitev se bo delo-

lavski inspektor seznanil na sestankih komisije za zaščito dela. Zato bi bila najboljša ureditev, če bi bil delavski inspektor hkrati tudi član upravnega odbora podružnice in predsednik komisije za zaščito dela. Na ta način bi delavski inspektor mogel najbolj koordinirati svoje delo z delom komisije za zaščito dela in z delom upravnega odbora podružnice. Z njegovo pomočjo bi sindikalna podružnica aktivno sodelovala pri urejanju vseh vprašanj o zaščiti dela v podjetju ali ustanovi.

Končno bo upravni odbor na zahtevo delavskega inspektorja najmanj enkrat na mesec sklical konferenco vseh delavcev, kjer se bo poročalo, kakšne nepravilnosti in pomanjkljivosti so bile opažene glede zaščite dela, hkrati pa se bodo postavljali predlogi za njihovo odstranitev.

Taka podpora bo potrebna tako v malih kakor tudi v velikih podjetjih, ker bo delavskemu inspektorju nemogoče, da bi osebno izvedel za vse pomanjkljivosti in nepravilnosti v vseh oddelkih in delovnih mestih. Stalen stik delavskega inspektorja z delavci in uslužbenci podjetja ali ustanove bo v največji meri pripomogel k množični kontroli izvajanja ukrepov za zaščito dela in delovnega razmerja.

Delo sindikalnih komisij za zaščito dela

1. Prejšnje komisije za higijensko in tehnično zaščito dela morajo postati komisije za zaščito dela.

Poleg podružnične komisije za zaščito dela se naj ustanove te komisije tudi v pododborih. Predsednik komisije za zaščito dela v podružnici ali pododboru izbere člane komisije in zahteva, da jih potrdi upravni odbor podružnice. Pri izbiri članov komisije naj gleda predsednik komisije predvsem na zmožnosti in nagnjenja posameznikov, tako da si v sami komisiji lahko razdelijo dolžnosti na ta način, da nekateri skrbijo za tehnično, drugi pa za higijensko zaščito; enemu članu se lahko poveri skrb za varjenje, če jih je mnogo, drugemu za delavska stanovanja, žene - delavke itd. Razumljivo je, da si bodo dolžnosti tako razdelili samo v primeru, če to terja velikost podjetja ali posameznih delovnih pogojev v podjetju. Razen tega se lahko po potrebi poveri tudi posameznikom izven komisije za zaščito dela naloga, da v določenem delovnem prostoru skrbijo za ukrepe o zaščiti dela.

2. Komisije za zaščito dela morajo imeti svoj delovni načrt za določeno dobo - za tri ali več mesecev. V načrtu bo določeno, kaj mora komisija ukreiniti v tem času in katere ukrepe ali dela je treba opraviti v določenem roku zaradi zaščite dela v podjetju, n. pr. pouk o tem, kako je treba ravnati s stroji, da ne nastanejo nevarnosti; odstranjevanje nekaterih pomanjkljivosti higijenske ali tehnične zaštite s prostovoljnimi delovi; ureditev kopalnice, umivalnic, stranišč; predavanje o zaščitnih ukrepih in napravah itd.

V poročilih o tekmovanju je treba

redno navesti podatke o doseženih uspehih pri zaščiti dela v podjetju po določenem načrtu.

3. Pri opravljanju svojih nalog morajo komisije za zaščito dela storiti naslednje:

- a) pri pregledu podjetja po inspektorju dela seznaniti inspektorja z vsemi pomanjkljivostmi in nepravilnostmi pri zaščiti dela;
- b) dajati inspektorju dela vsa potrebna pojasnila, kadar preiskuje vzroke nevarnosti pri delu;
- c) skrbeti za pravilno izpolnjevanje odredb, ki jih izda inspektor dela upravi podjetja ali ustanove;
- d) paziti na vse pomanjkljivosti in nepravilnosti zaštite dela in o tem poročati upravni odboru podružnice in delavskemu inspektorju ter zahtevati, da se upravi podjetja predlaga, na kak način naj se odstranijo;
- e) skrbeti za pravilno delovanje vseh zaščitnih naprav in sredstev ter seznaniti s stanjem zaščitnih ukrepov v podjetju delavskega inspektorja in pri tem zahtevati, naj uprava podjetja popravi ali izmenja izrabljene in tiste naprave, ki niso v redu;
- f) skrbeti za to, da osebe pravilno uporabljajo in ne poškodujejo predpisanih zaščitnih naprav in zaščitnih sredstev ter da izvajajo vse ukrepe za zaščito življenja in zdravja;
- g) skrbeti za pravilno zaposlitev mladoletnih delavcev in žensk - delavk ter za pravilno zaposlitev delavcev glede na njihovo telesno sposobnost;
- h) skrbeti za dobro stanje delavskih stanovanj, ki so last podjetja;
- i) sodelovati pri pravilni in učinkoviti organizaciji prve pomoči pri nevarnostih;
- j) pomagati delavskemu inspektorju pri prirejanju predavanj; pri sestavljanju propagandnih letakov in gesel in pri pojasnjevanju navodil, brošur itd., o higijeni in zaščiti dela delavcem. Delavci in uslužbenci, kakor tudi uprava podjetja morajo razumeti, da je treba izvajati higijenske in tehnične zaščitne ukrepe pri delu, ker se s tem zavaruje življenje, zdravje in delovna sposobnost zaposlenega oseba.

4. Pri odstranjevanju pomanjkljivosti higijenske in tehnične zaštite dela in pri izvajanju ukrepov je treba gledati na finančno moč podjetja, pa tudi na to, da se redno delo v podjetju čim manj ovira.

5. Komisije se morajo seznaniti z vsemi predpisi o ureditvi delovnega razmerja in delovnih pogojev. Člani komisije se morajo udeleževati ekskurzij in poseti tečajev in predavanj, ki jih prireja sindikalne organizacije in inspekcije dela za spoznavanje higijenske, tehnične in pravne zaštite dela.

6. Pravilno organizacijo in vestnim delom bo komisija za zaščito dela preprečila mnoge nesreče v podjetjih, z izboljšanjem higijenskih ukrepov v podjetju pa bo rešeno mnogo življenj in zavarovano zdravje delovnih ljudi.

Sestali se je plenum osrednje uprave Zveze tekstilnih delavcev

Beograd, 3. marca. V Beogradu se je sestel večeraj plenum osrednje uprave Zveze tekstilnih delavcev Jugoslavije. Poleg delegatov sindikalnih organizacij in uprav podjetij iz vseh ljudskih republik ter udarnikov in novatorjev iz večine podjetij tekstilne industrije so bili navzoči predsednik Centralnega odbora Enotnih sindikatov Jugoslavije Djuro Salaj in drugi člani Centralnega odbora.

Zborovanje je otvoril predsednik glavne uprave Zveze tekstilnih delavcev Ivan Pandrzić, ki je orisal naloge tekstilnih delavcev v letu 1947. Nato je Dragutin Bogdanović, sekretar glavne uprave Zveze, prebral referat o organizaciji vprašanjih. V referatu so bili poudarjeni veliki napori tekstilnih delavcev, ki so s svojim požrtvovalnim delom po osvoboditvi usposobili našo tekstilno industrijo za prehod na plansko proizvodnjo. Vsi uspehi so bili doseženi samo z množičnim tekmovanjem, usposabljanju strokovnih kadrov pa

niso posvetili potrebne pozornosti. Zaradi pomanjkanja strokovnih delavcev v posameznih podjetjih kakor tudi v posameznih ljudskih republikah bo plenum proučil možnost premetitve določenega števila strokovnih delavcev v tekstilna podjetja onih republik, ki nimajo zadostnega strokovnega kadra. Za uspešno izvedbo plana v letu 1947. je potrebno uvesti norme in s tem omogočiti še večji razmah tekmovanja in pravilnejše nagajevanje delavcev. Sindikalne uprave naj podprejo uprave podjetij pri pravilnem nagajevanju delavcev, tako za redno, kakor tudi za nadurno delo.

V referatu so bili pohvaljeni za svoje delo predsednik sindikalne podružnice podjetja »Hutter« v Mariboru, sekretar mestnega odbora v Mariboru Franjo Zorko, sekretar sindikalne podružnice tekstilnega podjetja v Dugi Resi Franjo Sobola in sekretar mestnega odbora tekstilcev v Beogradu Kosara Pavlovič.

Po referatu se je razvila razprava, v kateri so obravnavali kot važno vprašanje vprašanje preskrbe delavcev. Pri reševanju tega vprašanja posamezni sindikalni odbori niso sodelovali ali pa niso tega vprašanja dovolj upoštevali. V razpravi so predlagali, naj se razdeljevanje tekstilij izvrši na skupnih konferencah delavcev, ki bodo sami sklenili, kako naj se razdelijo stvari, s katerimi razpolagajo.

Poudarili so, naj uprave podjetij in sindikalna vodstva skrbneje rešujejo vprašanje delavskih otrok. Kredit, ki je bil v ta namen na razpolago, ni bil v zadostni meri izkoriščen. Vendar je večje število podjetij zgradilo otroška zavetišča, dečje domove in druge zavode, v katerih nudijo delavski mladini vse možnosti razvoja. Tako je n. pr. pri izpolnjevanju te naloge lahko za zgled podjetje »Ehrlich« v Mariboru, ki je zgradilo dečji dom in je tako popolnoma preskrbelo otroke svojih delavcev.

»Teden žene«

Drobni dopisi

Ni ovire, ki bi našim ženam zmanjšala polet in oslabilo voljo, s katero se v Teden žene pripravljajo za velika dela, ki jih čakajo že v prvem letu naše gospodarske petletke.

Premražene in zasnežene prihajajo žene iz vsi jenskega okraja. Prisnle so že 41 dopisov in poročil o izvršenih akcijah, ki so si jih za te dni postavile, prinesle so točen pregled organizacije, ki so jo sklenile poživiti.

Jesenice-center 4 je pregledal svoj odbor in se odločil delati s povečano silo. Center 10 je svoj odbor razširil z vključitvijo nove tovarnice, da bo delo uspešnejše. Odbor v centru 11 se je reorganiziral. Ker je v zadnjem času delo zaostajalo zaradi bolehnosti sekretarke, so izvolile novo. Vključili so vanj tudi pet novih članic. Odbor centru 17 se je razširil za dve članici. Na svoji seji so prevzele nalogo, obvestiti primorske otroke, ki živijo v okraju in jih je 25, naj se zberejo v domu onemoglih, kjer jih bodo obdarile in pogostile; obdarile bodo tudi starčke, ki so v tem domu. V centru 11 so si tovarnice napovedale tekmovanje, katera bo najbolje razdelila značke 8. marca. Center 13 je zamenjal vse stenšene in ima sedaj zelo lepe nove. Bilo je več množičnih sestankov, ki so bili prav dobro obiskani. Na teh so bili sprejeti sklepi: vsi pomoči gradnji proge Šamac-Sarajevo, pomnožitev naročnic za »Našo ženo«.

Žene od Sv. Križa so naročile 10 knjig »Mati in dete«. Imele so skupni študij, ki je dobro uspel. Javila se je tovarnica, da bo šla pomagat na progo Šamac-Sarajevo. Žene z Javornika so splele 54 venčkov za okrasitev grobov padlih borcev in talcev, žene iz Zircavnice pa 29 venčkov. Po skupnem sestanku so postale spomin ustreljenih talcev v Mostah ter skupno s tamošnjimi ženami okrasile kraj, kjer so bili talci ustreljeni.

Rakek. Že v pripravi smo točno določile, kaj bomo delale v Teden žene. Prvi dan, 1. marca smo na željo prisotnih žena reorganizirale odbor AFZ. Žene so izbrale v odbor članice vseh poklicev in prepričanju, da bodo z vsemi silami pomagale skupno z ženami vsega okraja izvesti gospodarski načrt, ki stoji pred nami.

Tov. predsednica je pojasnila pomen Teda žene. Kljub temu, da je bila sobota, ko imajo žene opravka z raznimi deli po hiši in z družino, so se v zadovoljivem številu udeležile tega sestanka. Na volitvah se je opazilo, da so s premislekom predlagale dobre in ugodne žene.

Tudi drugi dan smo se zbrale ter pregledale mednarodni položaj in se pogovorile o tem, kako bomo pomagale mladini pri gradnji proge Šamac-Sarajevo. Sestanka se je udeležil tudi sekretar krajevnega odbora OF in sekretar mladine na Rakeku. Tov. sekretar odbora OF je opozoril članice, naj se v bodoče obračajo za nasvete in pomoč na Osvobodilno fronto in izrazijo željo za skupno delo z organizacijo AFZ.

Iz okrajnega odbora Celje okolica so poslale žene telefonsko poročilo. Tovarišice iz Vojnika in Sv. Tomaža so imele prvo sejo odbora. Na tej so razpravljale o plenarnem sestanku Mednarodne federacije žena, ki je bil v Pragi, in poslale ženam Prage borbena resolucija.

AFZ organizacija Ljubljana-center je izvršila volitve v nov rajonski odbor. Isto so napravile tudi žene na Viču.

ŠIRITE TISK OF!

Žrtvovala sta se za skupno korist

Ko je enajstletnemu Pirčevemu Jakobu umrl oče, je legla z njim v grob tudi Jakobova brezskrbna mladost. Bil je še otrok, življenja pa ga je že primoralo, da je pozabljal na svoja leta in prišel vse bolj misliti na kruh. Pomagal je materi v boju za obstanek, toda tudi to je trajalo le malo časa. Dve leti po očetovi smrti mu je umrla še mati. In Jakob, ki s Studenca pri Krškem polju dosegel je prišel nikamor in mu je novog rojstni kraj pomenil svet, se je poslovil. Skrivaj je z rokavom suk-njave brisal solze, ko je odhajal, skrivaj se je oziral nazaj, toda vrnil se ni, vrtniti se ni imel kam. Doma ni imel več.

Trinajstleten je Jakob prišel v Braslovce v Savinjski dolini. Sprva je bil pastir, nato hlapčič. Radi so ga imeli pri hiši, kjer je služil, dovolili so mu celo, da se je pozimi, ko na kmetiji ni bilo posebnega dela, učil čevljarstva. Tako je Jakob po treh letih napravil pomočniški izpit in je kmalu nato odšel iskat službe. Ustavil se je v tovarni čevljev »Prešeren« v Kranju. »Tu bom ostal,« je dejal. Brezskrbno se mu je morda zahotelo kotička, nečesa, kar bi bilo vsaj malo

podobno onemu domu, ki ga je izgubil z očetovo in materino smrtjo. Pa spet ni bilo po njegovem. Poletu 1929. je tovarna »Prešeren« odpustila vse mlajše delavce. Med njimi je bil tudi Jakob, ki je po dolgem iskanju nato dobil službo pri Stavbnem skladišču v Ljubljani, odkoder se je jeseni 1930. preselil v tovarno kleja, kjer je ostal, izvemši leta vojašine, do leta 1942.

Medtem, ko je delal v tovarnah, garal za premajhno plačo, bil zdaj na cesti, zdaj v službi, ko si je ustanovil družino in je nato skupno z ženo in otrokom otepal krčevino, je bolj in bolj spoznaval krivico taktagnega družbenega reda. Po-vezal se je s tovariši, ki so mislili ter čutili kot on in se skupno z njimi borili za delavske pravice. Od leta 1940. je delal s Tonetom Tomšičem. Takrat je postal tudi sindikalist. Ko so prišli okupatorji, je postal eden izmed najbolj delavnih aktivistov, v tovarni in izven tovarne je nutil upor.

Jeseni 1942. se je pričela za Jakoba težka preizkušnja. Bil je aretiran. Iz ječe v ječo je romal, zaprt je bil na sodišču, v vili »Veti« in nato v Belgijski vojašnici. Tu je v naj-

težjih okoliščinah kot jetnik dočakal konec fašistične Italije. Ob razpadu Italije je samo mimogrede pogledal domov. Tadi je imel ženo in hčerko, nešteto krat je v ječi hrepenel po njeni in vendar jima je kmaj ugetnil ob vrtnitvi iz ječe stisniti roke in že se je spet poslovil. »Vrnem se,« je še dejal v tolažbo in že ga ni bilo več. Šel je, kamor ga je gnala zavest dolžnosti; v boj za svobodo in za delavske pravice. Bil je borec v Ljubljanski brigadi, ko je prišla druga težka preizkušnja. Skupno s tremi tovariši je postal nemški ujetnik. Tovariši so bili kmalu nato ustreljeni, v mukah so povedali svoja imena. Jakob pa je prestopal muke, si do krvi razgrizel ušnice, ko je padel pod udarce in je molčal. Niso ga spoznali in ostal je živ. Ničesar jim ni povedal. Skozi zapore v Višnji gori, Grosupljam in v Ljubljani je nato romal v Dachau. Bil je samo okostnjak še, toda trpljenje ni moglo v vedrem in pogumem Jakobu streti, volje do življenja in delavske zavesti. Poletu 1945 se je vrnil v domovino, ki jo je našel tako, za kakršno se je boril.

Vrnil se je v tovarno kleja. Spet je dan za dnem prihajal na delo iz Stojčice, kjer je stanoval, spet je v tovarni organiziral sindikat in izgrajeval

sebe in delovne tovarše. Skupno s tovariši je začutil nov odnos do dela, nov odnos do tovarne, ki je postala last ljudstva. Njegova vedrost je pomagala marsikomu preko začetnih težav. »Zapojimo kako partizansko,« je dejal, ko so bili včasih v tovarni v skrbih in zapeli so, da je pesem zanjela vso tovarno, vse delavce, ki so se borili za zboljšanje obrata. Pa je skrb postala samo rahla senca še, ki jo ni bilo težko pregnati.

Tone Kastelic je doraščal med prvotovno vojno. V domačih Sneberjih pri Ljubljani je zgodaj spoznaval življenje tako, kakršno je bilo. Nekatere so imeli mnogo več, kakor so potrebovali, drugim pa je kljub neprestani borbi zanj primanjkovalo koruznega kruha. Njegovi starši so bili manjši posestniki, trla jih je revščina in zato je Tone že s petnajstim letom delal v tovarni. Po dvajseti uri je delal na dan, tudi nočno delo mu petnajstletnemu ni bilo prihranjeno. Pri strojih je sanjaril o šoli, o gimnaziji, kamor je želel, pa ni mogel, dokler ni ropotanje strojev prevplilo njegovih sanj in prisililo njegovih misli na realnejšo pot. Prišel je prišlusko, vavaj vojakom, ki so dvomili o pravičnosti vojne. Družil se je z ujetimi Rusi in odpiral se mu je nov svet, Rusi

so računali na revolucijo, na boj za uničenje carja in kapitala. Njihovo navdušenje je zajelo tudi njega in ko so ga pozneje na pol doraslega poslali Avstriji na fronto, je njegovo prepričanje dozorelo. Po vojni se je vrnil v tovarno in je postal zaveden borec proti izkoriščanju delavstva in izkoriščevalcem.

Da bo setev plodna in žetev bogata

Ob snemanju prvega slovenskega kulturnega filma o prastarih ljudskih običajih na Ptujskem polju

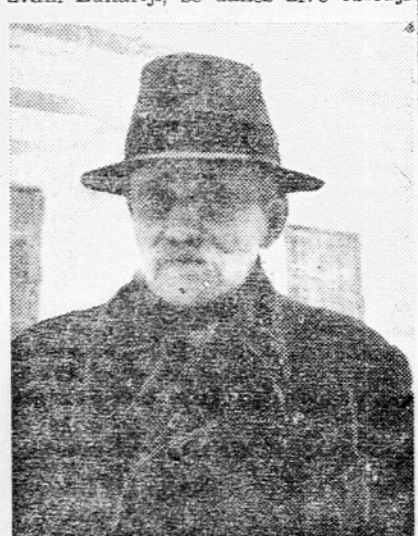
Pustni orači s plugom, na katerem je okrašena smrečica — pustno drevesce

Široko Ptujsko polje, ki se med Halozami in Priekijo odpira v prostornost ravninski svet, je bilo že pred davnimi stoletji domovina naših prednikov, ki so si ob Dravi našli svoja bivališča, tod in še daleč ob njeni strugi mavzgor, tja do skrajnih koroških mej. O tem neovrgljivem dejstvu je zgodovina že davno izrekla svojo besedo. Prav lani so najdbe na ptujskem gradu iz izkopanih grobov vsemu svetu izpričale poleg resnice o tisoletni naselitvi Slovencev na tem delu naše zemlje še visok kulturni razvoj naših prednikov v desetem in enajstem stoletju.

Po poteh in izročilih prednikov

Preden so naši predci padli v suženjski jarem fevdalnega gospodarstva, so sami v zadržanih obdelovalni zemlji, na skupnih pašnikih pasli črede ovac in konj. Castili in rotini so svoje bogove, ki so si jih ustvarili v svoji domišljiji v strahu pred zemljskimi narave, pred neurji, pred vsemi katastrofami, zaradi katerih je bila v nevarnosti njihova zemlja, njihov obstanek, njihovo življenje. Klicali so dobre duhove na pomoč zoper bese in demone, preganjali so v obrednih igrah, odeti v živalske kože in zakrčkanji z živalskimi maskami, demone zime ter pozivali pomlad v deželo, ki jim bo prinesla s setvijo rodovitnost polj, blagostanje, kruh. Navezani z vso svojo krvjo na svojo zemljo so se borili za svojo grudo in njeno rast, borili tudi takrat, ko so jim gospodovali samogoltni graščaki s svojih utrjenih gradov. Ta boj je šel skozi stoletja. Treba je bilo braniti zemljo, obvarovati domovino pred navali tujih osvajalcev. Ta boj je trajal vse do nedavnega, ko je slovensko ljudstvo na večini svoje zemlje po zmagi nad tujimi in domačimi izkoriščevalci vzelo oblast v svoje roke. Prav nič se ni čuditi, da je prav slovenski kmet, zlasti v najbolj ogroženih predelih naše domovine, v tem stoletnem boju zvesto čuval svoje stare običaje, ki so iz roda v rod krepili njegovo zavest in ohranjali ljubezen do rodne grude.

Kajti v vaseh Ptujkega polja, zlasti na levem bregu Drave v tako zvani Lukariji, še danes žive običaji

71 let stari Pisek Franc p. d. Porta iz Gajevca izdeluje že 40 let ogródje za pustno žival »ruso« in jo kaže po vasi

in navade, katerih izvor moramo iskati v življenju naših prednikov dolgo vrsto stoletij v zgodovini. Ohranili so se ponekod celo ostanki starega zadržanosti. Tu in tam še pasejo vaški pastirji na skupnih pašnikih, v Zahačah na primer in nemara še kje kmetje drug drugemu pomagajo pri obdelovanju vinogradov in njiv. Morda se ne veste, da so se v nekaterih obdrevskih vaseh ohranili zanimivi in pestri pustni običaji staroslovenskega porekla, katerih prvotni namen in pomen je med ljudmi sicer že obledel, ostala pa je zvesto ohranjena zunanja podoba pustnih obredov in mask, slovitih kurentov, ruse, medvedov, zlo dejev, pa oračev in še česa.

Šege, ki so kljubovale stoletjem

To so značilne vzhodnoevropske vasi na Ptujskem polju: Borovci, Bukovci, Nova vas, Markovci itd. Dolge ravninske vasi ob cestah z ličnimi hišicami, lepo okrašenimi s starimi

barvanimi ornamenti, domovi, ki jim pravijo Polanci »bute«, s koruznjaki, to je s pritičnimi shrambami za sušenje koruze na dvoriščih. Samotni topoli in redki gozdčki dopolnjujejo podobo ravnine. Tod so preko Drave mimo plavajočih mlinov vodile med osvobodno borbo partizanske poti na prekmursko stran. Prav v teh vaseh, zlasti v Markovcih ob Dravi, so se torej do danes ohranili stari pustni običaji, ostanki staroslovenskih obredov na prehodu iz zime v pomlad, o katerih bo teklo dejanje našega prvega daljšega kulturnega filma.

V pustnih dneh zažive polanske vasi ob Dravi posebno življenje. Že

Kurent z ježevko, okrašeno z narodnimi barvami

tedne prej pripravljajo mladina po izročilih svojih dedov pustne krunke, ki jih hranijo na podstrešjih in v kolarnah iz rodu v rod. Če drugje na Slovenskem stari pustni običaji že močno izumirajo, so tod še prav tako živi in pristni kakor nekoč. Niso jih mogla odpraviti stoletja, niti nekdajne gospodke, ki so v starih običajih slutile odporno in trdovratno slovensko narodno zavest, kar jim seveda ni bilo po godu v njihovih raznarodovalnih in protiljudskih računih. Zlasti nemški okupatorji so storili vse, da bi jih zatrli in uničili. Zaman. Danes, v svobodi, so zopet in še v večji meri zaživele stare ljudske šege in navade kot spomin na tiste dni, ko so naši predniki poselili našo zemljo, da je nikoli več ne zapustile. Ljubezen do te zemlje jim je narekovala običaje, ki jih ni mogel uničiti čas.

Po stopinjah kurentov

Pojdimo za filmsko kamero skozi obdravsko vas Markovci, ki je bila letos kljub visokemu snegu prizorišče starih pustnih običajev. Že pri prvih hišah te pozdravi zvončkanje, spremljano od vriska otrok. Na dolgi edini vaški cesti, kjer se je že od zmerom razvijalo vse zunanje življenje naselja z ljudskimi igrami vred, so se pojavile prve skupine plesočih kurentov. To so najbolj značilne in najstarejše pustne maske pri nas. Letos jih je na Ptujskem polju v še prav posebnem številu organiziral za film šolski upravitelj tovariš Stanič od Sv. Marjete niže Ptujja. Prav za prav se ti zazde tle kurenti kar strašne pošasti na prvi pogled. Odeti so v narobe obrnjen ovčji kožuh z verigo kravih zvoncev okrog pasu. Pošastna je njihova živalska kruna z dolgim rilcem iz pobarvanega usnja in s še daljšim rdečim jezikom, z rogovi ali palicami, vrh katerih so si nadejali šope pisanih travok. Ob straneh so pritrjene pahlače iz kurjih peres. Preteče vihte svoje jezeve, to so kiji, okrog katerih je nabita bodičasta jezeva koža, nad gručami zve-davih otrok, ki se preplašeni razbeže in čez čas spet zberejo. Kurentove maske so najstarejše živalske maske iz davnine, ki jih Polanci zvesto čuvaljo. Takšnim krinkam so naši predniki pripisovali čarodajno moč pri njihovih obredih izganjanja zime na pragu pomladi. Pravijo, da če Polancu hiša gori, najprej reši iz goreče domačije kurentovo krinko. Igrati kurenta ni lahka stvar, za to vlogo se domači fantje vadijo dolge večere pred pustom. Kurent skače in pleše na poseben način, pozvanja s težkimi kravih zvoncev ter vlek

po vasi in se takšen kurentov ples včasih zavleče tudi v več dni.

Kurent sodeluje tudi pri ostalih pustnih običajih. Spremlja in pomaga vleči plug. Pravkar so ga našemljenci orači zapeljali na dvorišče domačije, da zaozori v sneg brazdo. Tudi star slovenski ljudski običaj, ki razodeva želje po dobri in rodovitni letini. Za orači seje poberač s košem pesek in hrkati z grabljami pograblja. Našemljeni gonjač vpije: Dijo, dijo! Mi vam orjemo za debelo repo! Ka bi imeli tak debelo repo, kak tikve! Dajte nam debela jajca, debela klobase, meso pa krofle. Iz tega semena vam bo zrastle debela repa! prosil poberač gospodinj, ki stoji na pragu. Konjički škrahljajo... pojejo orači za plugom na poti na sosednje dvorišče.

Fantje v narodnih nošah pokotajo z biči po vasi. To so svoje dni počenjali že štirinajst dni pred pustom in s tem odganjali zimske zle duhove. Dva našemljenca ženeta v veliko zabavo gledalcev pustnega medveda, ki predstavlja po starih izročilih odhajajoče zimske demone. V stehernem pustnem običaju najdes izvore staroslovenskih obredov, ki se nanašajo na obdelovanje zemlje, na njeno rodovitnost, na prihajajočo pomlad in na obrambo pred hudimi silami narave, pred besi in čarovnicami.

Stari Porta je letos po večletnem prestatku pripeljal na vas svojo »ruso«, ki po danes že pozabljeni pesmi nosi konjem srečo. »Ruso« predstavlja dva moža, do tal prekrita s plahito. Zadaj kravih rep, spredaj živalska glava, lesena in iz ovčje kože povrh, podobna kameli, ki na široko odpira gobec, kadar pač prednji igralec pod plahito potegne za skrit vzvod. Njegov tovariš prav tako pod plahito suče leseni figurici ženina in neveste, ki stojita na deski vrh rusinega hrpta. Med sme-hom gledalcev skuša stari Porta spraviti svojo ruso v hišo, toda rusa trdovratno skače, pada v sneg in je dolgo ni mogoče spraviti nikamor. Staro izročilo pravi, da pomeni nesrečo za domačijo, če rusa leže pred hišo na tla. Že nad 40 let vodi 71 let stari Porta vsako leto svojo ruso po vasi, zvest starim običajem. Ob vdoru nemških okupatorjev je ogródje ruse v jezi sesekal in sežgal, danes v svobodi vse vesel, mladeniški in prerojen spet vodi svojo pustno žival v veselje vse vasi, kakor jo je pred leti vodil njegov oče in ded.

Dosti pustnih prikazni bo treba še posneti s filmsko kamero, saj je šte-vilo pustnih krink pri nas skoraj ne-izčrpno. Pojavljajo se kokoti, piceki, rakaci in še katera domača žival, katerih glave in kljune kažejo našemljeni otroci v veselje gledalcev. Tudi črna zločeda ženejo kurenti po vasi, dokler jih vse zloben in demonski ne zapodi z vilami v beg.

Prvi slovenski kulturni film nam bo prikazal dolgo vrsto starih ljudskih običajev, katerih namen naj bo poslej, da namesto praznovernih vraž, ki so bile njihov prvotni smisel, pospešujejo v našem ljudstvu tisto medsebojno povezanost v delovni skupnosti, ki je prvi pogoj napredka in blagostanja.

PO DOMOVINI

S pravilno vzgojo kadrov bomo pospešili načrtno gospodarstvo

Tovariš Kidrič je v svojih govorih že večkrat poudaril važnost kadrov v načrtnem gospodarstvu. Stroj brez človeka, ki ga zna uporabljati, je mrtev. Isto velja za razne upravne panoge, zlasti za računovodstvo, ki je ogródje načrtnega gospodarstva. Kdor pozna načela pomenotnega knjigovodstva, ne bo samo dober računovodja, marveč bo mnogo lažje in globlje domel pomen izprememb v strukturi našega gospodarstva. Tega se je zavedala Zvezna načrtna komisija, ki je pred sedmimi meseci odprla tečaj za izobrazbo višjega računovodskega - administrativnega kadra. Tečajniki so bili razporejeni na prakso po vzhodnih podjetjih, kjer so imeli priliko spoznati se do podrobnosti z ustrojem in delovanjem podjetij. Deset tečajnikov je bilo poslanih k drž. trg. podjetju z živili na debelo »Navode«. Prišli so iz vseh delov naše domovine, bili so različne starosti in različne izobrazbe. Z rednim in vestnim delom, z vsestranskim zanimanjem, s političnim in kulturnim delom so si kmalu pridobili simpatije delavcev in nameščencev. Ti so začeli gledati v njih svoje mlajše sodelavce, ki jim je treba

Konferenca srednješolske v Kopru

V dvorani koprskeske slovenske gimnazije je bila 19. februarja prva srednješolska mladinska konferenca za okraj Koper. Namen sestanka je bil pregled dosedanjega dela in uspehov na učnem, vzgojnem in kulturno-prosvetnem polju ter postavitev novih smernic za zboljšanje in dvig učnih uspehov. Konferenci so prisostvovali poleg profesorjev tudi delegati drugih srednjih šol in zastopniki ZAJMK -a koprski okraj. Gimnazija je bila ustanovljena oktobra 1945, obenem je bil ustanovljen tudi dijaški dom, ki daje danes oskrbo skoro vsem dijakom. Zavod ima letos 180 učencev, ki so vsled trdnutnega pomanjkanja prostorov razdeljeni na 5 oddelkov. Na konferenci so dijaki opisali stvarne težave, s katerimi so se morali boriti, preden so dosegli prve uspehe. Na kulturno-prosvetnem polju so dijaki pokazali, da hočejo z vsemi svojimi silami pomagati pri dviganju napredka in kulture. V zavodu samem so imeli med letom več nastopov z deklaracijami, igralskimi in pevskimi nastopi. Sodelovali so tudi pri javnih prireditvah. Letos so ustanovili v zavodu pevski zbor. Za posamezne predmete se dijaki zbirajo v posebnih

V naših podjetjih je treba uvesti boljšo statistično službo

Vsako načrtno delo zahteva točno evidenco in kontrolo. Zato si plan-skega gospodarstva ne moremo zamisliti brez dobro urejene statistične službe, brez statističnega gradiva za sestavo plana in brez statističnih pokazateljev o njegovem izvajanju. Statistika nam mora pokazati dosežene uspehe, neizkoriščene možnosti in odkriti vzroke morebitnega zastajanja, slabega dela ali neizpolnjevanja plana. Ne samo administrativno osebje, tudi vsi ostali delavci in nameščenci v podjetju in v ustanovah se morajo zavedati pomena statistike in se seznaniti z osnovnimi statističnimi metodami.

V planskem gospodarstvu je najvažnejša naloga statistike zbirati, organizirati in urediti podatke, ki so potrebni za sestavo plana, spremljati ves tok proizvodnega procesa in nadzirati izpolnjevanje plana v vsakem podjetju in v vsem gospodarstvu. Sedaj je skoraj v vseh gospodarskih panogah uvedena mesečna statistična poročevalska služba. Statistika, ki spremlja razvoj proizvodnje in potrošnje ter nadzira izvajanje gospodarskega plana, je potrebna v najmanjši celici našega gospodarstva, kajti vsako, tudi najmanjše podjetje sestavlja del našega skupnega narodnega gospodarstva. Statistični podatki, ki jih zbere podjetje, so osnova za statistiko posameznih gospodarskih panog in vsega našega gospodarstva.

Statistiko v naših podjetjih se še ne moremo preveč pohvaliti. Tu so pred nami še velike naloge. Mnoga podjetja vršijo to službo le deloma ali pomanjkljivo, pa tudi druge statistike še nima tiste širine, da bi lahko ustrezala vsem potrebam gospodarskega plana. Mnoge uprave podjetij so uredile statistično službo le v toliko, kolikor je to potrebno za sestavo mesečnih statističnih poročil.

Zbrano statistično gradivo se le v redkih podjetjih v zadostni meri izkorišča v interne svrhe. Še manj so podjetja storila, da bi statistično službo z nadaljnjo razširjenostjo razširila za notranje potrebe podjetja. Malokje so na razpolago urejeni podatki o proizvodnji in storilnosti, o strukturi stroškov, delovni disciplini itd. Letos bodo morala podjetja v sodelovanju s sindikalnimi podružnicami napeti vse sile, da bo statistika res ustrezala svojemu namenu in pomenu. Kadar je treba dajati podatke, pregleda ali grafikone, morajo v podjetjih te podatke šele iskati, ker statistično gradivo ni razčlenjeno, analizirano in izkoriščeno. Statistični obrabi in obratni obračunski listi, ki povzročajo mnogo dela, niso nadalje izkoriščani za podrobno proučevanje, čeprav bi to koristilo predvsem upravi podjetja.

Ob prehodu v plansko gospodarstvo je treba vse to temeljito popraviti. Takoj, ko je sestavljeno uradno mesečno statistično poročilo, naj bi podjetja zbrano gradivo vsestransko obdelala za notranjo uporabo in sestavila kombinirane pregledne in grafične prikaze. Zlasti se je to pokazalo pri delu v zvezi z novimi gospodarskimi uredbami. Roki, postavljene za izvršitev nalog v zvezi z načrtnim usmerjenjem našega gospodarstva, so bili kratki. Dela je bilo mnogo, a delavcev malo. Tečajniki so uvideli stisko in so z vso silo zgrabili tudi oni, čeprav to ni bila njihova službena dolžnost. Z njihovo pomočjo je bilo delo pravčasno končano. S tem so dokazali, da pravilno pojmujejo naloge mladine nove Jugoslavije, ki zastavi svoje sile tam, kjer so najbolj potrebne.

Tečaj je popolnoma uspel. Zelo stroge končne izpite so napravili 4 tečajniki z odličnim, 3 s prav dobrim in 3 z dobrim uspehom. Kljub različnim težavam so tečajniki lahko zadovoljni s tečajem, ker so zelo mnogo pridobili. Prav tako zadovoljni pa je lahko podjetje, naslednica bivše direkcije »Navode«, Uprava drž. trg. podjetij »Navode« in »Kolonijale«, ker je uspešno izpolnilo odgovorno nalogo, ki jo je postavila Zvezna načrtna komisija. Poslovni uspehom v prvem letu petletke bo pridružila lep uspeh v pogledu načrtnega vzgajanja kadrov. Bonač

nih študijev v Kopru

profesorjev. S stvarno kritiko na sestankih urejajo in odpravljajo disciplinske prestopke sami, tako da so kazni s strani profesorjev nepotrebne. Mladina je na konferenci skupno s profesorji razpravljala o vzrokih nekaterih slabih uspehov in sprejela mnogo dobrih sklepov, ki bodo pripomogli k zbolšanju učnih uspehov. Dijaki so se spomnili tudi koroške mladine in njene težke borbe za priključitev k FLRJ. Poslali so ji pozdrav z željo, da bi jim bila pravica bolj naklonjena kakor njim, ki jih je odločitev pariške konferen-ce odtrgala od Jugoslavije.

Bonbič

Študenti medicine se zahvaljujejo

Zahvalo vseh študentov medicine naj prejmejo tovariši zdravniki, ki so razumeli veliko potrebo našega zdravstvenega namučanja v povojnem času v zvezi z pomanjkanjem učnih pripomočkov in so se odzvali naši nabitni akciji bodisi s strokovnimi knjiškimi ali z denarnimi prispevki.

Strokovna sekcia LMS medicinske fakultete v Ljubljani

kone. Sestaviti je predvsem grafi-kone o strukturi stroškov podjetja, in to statistično, to je za določeni mesec, ter dinamično, to je v primerjavi s prejšnjimi meseci. Sestaviti je grafi-kone o obsegu in vrednosti skupne proizvodnje, o steritvi posameznih oddelkov, potreben je grafikon izdelavnih ur, ki kažejo neposreden uspeh podjetja, racionalnost dela itd. Podatke je treba še nadalje razčleniti in ugotoviti gibanje čiste proizvodnje na enega delavca ali čiste proizvodnje na 100 din plače ali čiste proizvodnje na 1 delovno uro. Taki grafikonu nudijo najneposrednejši vpogled v racionalnost podjetij ter nam kažejo, ali se racionalnost proizvodnje dviga in kakšna je v primeri s planom. V večjih podjetjih je potrebna različnih grafikonov po kategorijah dela, da lahko spoznamo, kakšna vrsta dela je najbolj racionalna in kakšno delo zaostaja glede racionalnosti. Končno je treba uvesti tudi grafi-kone glede dosežanja in prekoračenja norm, glede delovne discipline, glede števila izgubljenih ur itd. Vse te podatke je mogoče dobiti iz statističnih obrazcev. Izdelati pa se da še vrsta drugih pregledov, n. pr. o zalozah materiala in surovin, o vrednosti proizvodnje, o potrošnji električnega toka, prodajna itd. Ob primerjavi teh podatkov s prejšnjimi meseci vidimo smer nihanja in spreminjanja in spremembo odnosov. Podobno je treba izkoristiti tudi tedenske in dnevne pregledne. Obseg in vsebina teh pregledov sta seveda ožja kakor pri mesečnih.

Velik pomen imajo taki grafikonu prav zaradi tega, da lahko vsak dan vidimo, ali smo v tem ali onem oddelku glede na število skupno opravljenih ur dosegli normirano količino izdelavnih ur, ali smo dosegli predvideno produktivnost. Z uvedbo delovnih norm postanejo ti grafikonu še bolj aktualni. Sproti lahko zasledujemo, kako izpolnjujemo tekmovalni načrt in kako se giblje proizvodnja. Gospodarski plan pa zahteva, da se statistična služba razširi še na druge podatke. Tako je potreben indeks izvršitve načrta po obsegu in po predmetu, indeks znižanja proizvodnih stroškov, prihranka materiala, potrošnje električne energije in splošni indeks storilnosti. Za take nove objekte statističnega ugotavljanja bodo morala podjetja dobiti še navodila in obrazce.

Odredba o prenosu naprav in spajanju nacionaliziranih podjetij z državnimi gospodarskimi podjetji

Da se omogoči pravilna uporaba zakona o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij glede inventure ter prevzema in izročitve premoženja nacionaliziranih podjetij, je zvezna vlada 16. decembra lanskega leta izdala odredbo, ki prepoveduje premoženje nacionaliziranih podjetij z državnimi gospodarskimi podjetji ter prenos premoženja in nepremičnin na državna gospodarska podjetja.

Na podlagi 23. člena zakona o nacionalizaciji zasebnih gospodarskih podjetij pa je sedaj zvezna vlada izdala odredbo o prenosu naprav in združitvi nacionaliziranih podjetij z državnimi gospodarskimi podjetji ter o predhodnem popisu in cenitvi premoženja teh nacionaliziranih podjetij.

Po tej odredbi se do izdaje uredbe o ravnanju z nacionaliziranim premoženjem po 23. členu zakona lahko v nujnih primerih združijo nacionalizirana podjetja z državnimi gospodarskimi podjetji in se lahko prenese posamezne naprave nacionaliziranih podjetij na državna gospodarska podjetja, vendar samo na zahtevo pristojnega ministra in na način, ki je določen s to odredbo (ki pa se ne nanaša na nacionalizirana kreditna podjetja). Z združitvijo in prenosom premoženja se lahko prične šele potem, ko se prej popiše in oceni premoženje nacionaliziranih podjetij, ki se združijo oziroma prenesejo. Popis in cenitev opravi komisija,

Državna gostinska podjetja se pripravljajo na novo sezijo

Novi gospodarski predpisi urejajo tudi delo državnih gostinskih podjetij. Turist-hotel ki je državno gostinsko podjetje republiškega pomena, se je zaradi tega reorganiziral. Iz prvotnega enotnega centralističnega organiziranega podjetja je nastalo 7 samostojnih podjetij. Praksa je pokazala, da prvotna centralistična oblika ne ustreza več. Zato so se, upoštevajoč krajavne prilike in potrebe gostinstva, določili letoviški oziroma zdraviliški bazeni (centri). Za vsako tako enoto je bilo ustanovljeno posebno gostinsko podjetje »Turist-hotel«. Organizacija podjetja je tako postala preglednejša ter gospodarsko in poslovno bolj elastična. Uprava državnih gostinskih podjetij LRS bo skrbela za to, da bodo vsa ta podjetja vršila svoje naloge tako, kakor to zahteva gospodarski načrt.

V preteklem letu se je »Turist-hotel« moral boriti z vsemi začetnimi težavami nove osnovanih državnih gostinskih podjetij. Hotele, restavracije, kavarnne itd. je bilo treba po velikih večini popolnoma obnoviti. Vse to je zahtevalo ogromno dela in sredstev. Obnova še do danes ni končana in je vprašanje, kdaj bo lahko zadovoljivo izvedena. Na dovolj samo obnovljati. Izkušnja namreč kaže, da je treba naša letovišča, zdravilišča itd. do kraja in pravilno izgraditi. Ta dela pa zahtevajo ogromne priprave. Predvsem je treba izvršiti geološko raziskavo tal toplih in slatinskih vrelcev. Dokler se ne izvršijo te raziskave, ni mogoče postavljati gradbenih načrtov niti prečiščati gradiva. V nasprotnem pri-

Pri organizaciji notranje statistične službe je treba upoštevati, da se v poročilih ministrstvu daje pregled strukture stroškov vsega podjetja, podjetje samo pa mora za notranjo uporabo poznati tudi strukturo teh stroškov za posamezne oddelke. Isto velja za pregled proizvodnje, za izvršitev plana itd. Ni torej dovolj, izdelati grafikon za vse podjetje in se zadovoljiti s tem, da je rezultat dober. Tak indeks je le povprečni indeks podjetja. Treba je ugotoviti, koliko posamezni oddelki pozitivno ali negativno vplivajo na splošni indeks podjetja. Načrt moramo doseči in prekoračiti v vsakem podjetju, v vsaki delovni skupini. Stanje bo zadovoljivo šele tedaj, ko bodo grafikonu za vsako delavnico in vsako skupino pokazali dobre uspehe.

Pregledi in grafikonu seveda ne smejo biti sami sebi cilj. Sestavljamo jih zgolj zato, da proučujemo stanje in razvoj, da odkrivamo, zakaj smo načrt dosegli ali celo prekoračili, oziroma zakaj smo zaostali. Grafikonu morajo takoj signalizirati vse pozitivne in negativne spremembe. Skratka, vsi pregledi so osnovno sredstvo vsakega ravnavalca za opazovanje uspehov in osnovno sredstvo kontrole. Prav zato statistični podatki in rezultati ne smejo ostati mrtvi na papirju, temveč morajo biti živo sredstvo za zboljšanje dela. Uprave podjetij in odgovorni ravnatelji morajo vse podatke proučiti ter neposredno izdati potrebne operativne ukrepe, da se odstranijo slabe stvari oziroma prenesejo dobre izkušnje na druge oddelke oziroma na druga podjetja. Zbrane podatke pa morajo dati, kolikor je to potrebno, na vpogled in v kritiko vsemu delovnemu kolektivu v podjetju. Statistični podatki morajo biti urejeni po časovnih obdobjih (tednih, mesečnih) in se morajo vedno dopolnjevati, poleg tega pa morajo biti opremljeni s podatki o tem, kaj je bilo storjeno za odstranitev morebitnih napak. Tako statistično gradivo je najboljši pomočnik upravi podjetja kakor tudi kontrole.

Pred nami stoji velike in resne naloge, pri katerih mora sodelovati vse delavstvo zlasti preko sindikalne podružnice v podjetju. Danes mora vsak delovni kolektiv iti složno na delo, da bomo dosegli naš najvažnejši cilj, to je izpolnitev gospodarskega plana.

ki jo sestavljajo sodniki pristojnega okrožnega sodišča, ki vodi delo komisije, predstavnik upravno-operativnega vodstva nacionaliziranega podjetja in en strokovnjak iz panoge, v katero spada podjetje. Komisija mora natančno popisati premoženje (proizvajalna sredstva), ki se združijo oziroma prenese, nato pa mora oceniti to premoženje po njegovi dejanski prometni vrednosti. Na isti način postopa tudi takrat, če se združita dve nacionalizirani podjetji ali če se nacionaliziranemu podjetju izroči premoženje državnega gospodarskega podjetja, da posluje naprej kot državno gospodarsko podjetje. Komisija mora prejšnjega lastnika obvestiti, da je začela posloovati. Prejšnji lastnik se lahko udeležuje dela osebno ali po svojem zastopniku. Če ni znano prebivališče prejšnjega lastnika, se razglasi na sodni deski dan, ko začne komisija posloovati. Če je prejšnji lastnik inozemski državljan in biva v inozemstvu, se pošlje obvestilo ob začetku poslovanja komisije diplomatskemu predstavništvu določene države. Prejšnji lastniki smejo dajati komisiji pojasnila, staviati predloge in pripombe, ki se nato obravnavajo v rednem postopku za ocenitev premoženja in določitev odškodnine in obdrže pravico pritožbe zoper delo komisije. Ta predhodni postopek ima pomen kot zavarovanje dokazov za redni postopek o odškodnini za nacionalizirano premoženje.

meru bi se lahko vrelci pokvarili ali celo uničili. Rezultati takih raziskav bodo šele omogočili načrte za pravilno regulacijo krajev.

Ne glede na te probleme pa bodo posamezna podjetja v letošnjem letu izvršila različne nove gradnje in adaptacije ter preureditve ter bodo tako omogočila, da bo letošnja letoviška sezija uspešna. Tako bo med drugimi podjetje na Bledu preuredilo restavracijo in kavarno hotela Toplice, obnovila Kazino ter uredila obalo jezera. Poleg tega pa bo postavilo dobro urejeno prijazno množično prenočišče s približno 400 posteljami. Letos bo zgrajen tudi Dom na Poljki ter delno obnovljen hotel Zlatorog v Bohinju. Gorenjski kot bo torej v letošnji seziji lahko v polnem obsegu vršil svojo nalogo.

V Makedoniji so se že pričela spomladanska setvena dela

Podnebne razmere v Makedoniji dopuščajo že pričetek pomladanskih setvenih del. Zato so kmetijske strojne postaje na področju Ljudske republike Makedonije pričele 1. marca z delom na polju. Obenem se je pričelo tekmovanje med posameznimi postajami, traktoristimi brigadami in traktoristi. Strojne postaje tekmujejo med seboj, katera bo obdelala čim večjo površino, katera bo najbolje obdelala zemljo in imela pri tem najmanj poškodb na strojih, katera bo največ prihranila pri gorivu itd. Na koncu tekmovanja bodo najboljši traktoristi dobili denarne nagrade.

Najboljši smučarji so tekmovali v Ljubljani

V letošnji zimi smo v nedeljo prvič imeli priložnost videti ljubljanske tekmovalce v skokih, teh in alpskih disciplinah. V vseh treh panogah je bilo zastopanih toliko prvotrajnih smučarjev, da je bila borba za prva mesta izredno ostra. Nastopili so 134 tekmovalcev, in sicer v skokih 74, v teh 19 in v alpski 41. Tekmovalci so se razdelili v dve skupini: v skupini A, ki je bila sestavljena iz ljubljanskih in ljubljansko-izbranih tekmovalcev, in v skupini B, ki je bila sestavljena iz ljubljanskih in ljubljansko-izbranih tekmovalcev.

SKOKI
Popoldne je bilo na sporedu tekmovalci v skokih za pionirje, mladince in mlade. Pionirji so skakali na 15 metrih, mladinci na 30 metrih, mladi pa na 45 metrih. Udeleženci tekmovalci so bili izredno veliki, gledalec pa je bil na takšno čisto prireditev prišlo veliko. Za presenečenje na dopoldan tekmovalcu je poskrbel pionir Janko Goršek, ki je dosegel na mali skakalnici do sedaj najvišji skok 17 in pol metra. Nekateri tekmovalci so pokazali izredno slog, tako da lahko v tem pogledu ugotovimo znatne napredek. Najboljše uspehe pri skokih so dosegli: pionirji (20 tekmovalcev): 1. Goršek (FD St. Vid) 13,6 točke (15,3 m), 2. Braz Vladimir (Enotnost) 12,5 točke (14,1 m), 3. Lakota Milan (Kranjska gora) 10,5 točke (12,5 m), 4. Jurec Zvonimir 9,1 točke, 5. Zuzek Ciga (oba Triglav) 9,9 točke; mladinci (22 tekmovalcev): 1. Paškuhan Roman (Krim) 12,7 točka (22,2 m), 2. Bazar Alojz (Ratke-Planica) 13,5 točka (22,2 m), 3. Slabe Oton 13,1 točka (22,2 m), 4. Saksida Janez (oba Krim) 12,2 točke (21,2 m), 5. Smolec Anton 12,0 točke (21,2 m); mladi (21 tekmovalcev): 1. Mežik Janko (Kranjska gora) 13,9 točke (27,5 m), 2. Pribošek F. (Enotnost) 14,6 točke (27,5 m), 3. Zolotar Zoran 14,7 točke (27,5 m), 4. Mulec Tinček 13,6 točke (26,25 m), 5. Kordež Stane 13,5 točke (26,25 m), 6. Kordež Stane 13,5 točke (26,25 m), 6.

TEK NA 15 km
Popoldne je bilo na sporedu tekmovalci na 15 km. Proga je vodila po pobočjih Šišenskega hriba in Rožnika. Start in cilj sta bila ob slalomski na Gledališču. Nastopili so 19 tekmovalcev, izmed katerih jih je 6 med tekmo odstopilo. Borba za prva mesta je bila huda. Rezultati najboljših tekmovalcev so bili naslednji:
1. Razinger Lojze 1:05:54 ure, 2. podpornik Sinko Braco (oba Partizan) 1:07:43, 3. Kordež Matevž (Kropa) 1:09:16, 4. Jerman Jože (Dol) 1:13:13, 5. Razinger Lojze (Partizan) 1:13:54.

SLALOM
Medtem ko so prihajali na cilj tekači, se je ob pobočjih hriba in na njem zbrala velika množica gledalcev, ki je prišla gledat naše alpske smučarje. Na startu so bili zbrani domala vsi, ki v tej panogi smučanja kaj pomenijo. Proga za slalom je bila dolga okoli 130 m s 60 m višinske razlike, imela je 23 vrtal. Najtežavnejši del je bil v sredini, kjer se je le najpreprostejšim tekmovalcem posrečilo gladko izvoziti. Vsakdo je moral presmetati progo dvakrat. V prvem teku je dosegel najboljši uspeh Lukane Matevž, ki je prevozil progo v 25 sekundah, kar je bil tudi najboljši čas dneva. V drugem teku je imel najboljši čas Hladnik Damjan s 27 sekundami. Uspehi tekmovalcev so bili naslednji:
1. Lukane Matevž (Tržič) 53,4 sekunde, 2. Hladnik Damjan (Enotnost) 54,5, 3. Bertonec Jože (Partizan) 55,9, 4. Krmelj Jože (Tržič) 56 sekund, 5. Uršič Dominik (Kladivar) 57,1 sekunde, 6. Hladnik Damjan (Enotnost) 57,3, 7. Krmelj Stane (Gregorčič) 57,8, 8. Vovk Milan 58,7, 9. Mulec Tinček (oba Partizan) 58,9, 10. Lukane Slavko 1:00:06 minute. Na cilj je prišlo 35 tekmovalcev, zadnji s časom 1:40:06 minute.

Prvak Jugoslovanske armade v alpski kombinaciji Mulec Tinček se je plasiral na 4. mesto

Slalomci: 1. Lukane Darinka (Tržič) 1:27:1, 2. Katnik Vida (Gregorčič) 1:54:7 minut.
Po končanem tekmovalstvu je bila razpisitev rezultatov in razdelitev daril. V imenu FD Enotnosti je gov. Bogor Samčič čestital najuspešnejšim tekmovalcem in jim izročil darila. Prvi pionir in prvi mladinec pri skakalnih tekmah sta prejela v dar smuč, najboljši tekmovalci v teh, slalomu in skokih pa lične spominke plakete.
Organizacije prireditve, ki so izvedle s pomočjo Jugoslovanske armade preizkušeni smučarji FD Enotnosti, je bila zelo dobra. Poskrbljeno je bilo za vsako podrobnost, tako da je tekmovalstvo nemoteno izvršilo. Gledalec je bila posebno všeč dobra obveščevalna služba po zvočniku, ker so lahko sproti sledili zanimivemu tekmovalstvu. Vsi funkcionarji in sodniki zbor posebej za sluzijo polno priznanje za odlično izvedeno prireditev.

ONEVNE VESTI

KOLENDAR
Torek, 4. marca: Kazinar Sreda, 5. marca: Evzebij, Irena, Janez Jožef od Kržiža.
SPOMINSKI DNEVI
4. III. 1944 — Rojen Josip Jurčič na Muju pri Krki na Dolenjskem.
4. III. 1852 — Umrli N. V. Gogol, veliki ruski pisatelj. Rodil se je 1. 1809.
4. III. 1879 — Rojen Josip Murn v Ljubljani.
4. III. 1915 — Pomolajoč udeležbo v prvi svetovni vojni pravi svoj dotodajski zaveznik Avstro-Ogrski, ki zahteva Italija od antante med drugim tudi Trst, Gorico, Gradško, Dalmacijo in polotok Pelješca.
4. III. 1944 — III. Prekomorska brigada, sestavljena iz samih Primorskih Slovencev, je iz Barja odšla v domovino.
DEZURNE LEKARNE
Danes: Lekarna Leustek, Resljeva cesta 3; lekarna Komotar, Vič — Tržaška cesta.
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V LJUBLJANI
Drama
Torek, 4. ob 20: Cankar: Kralj na Bejtajnovi. Red K.
Sreda, 5. ob 20: Car Emlin: Na straži. Red F.
Opera
Torek, 4. ob 19:30: Verdi: Traviata. Red H. Gostovance Zl. Gjunjence.
Četrtek, 6. ob 19:30: Verdi: Traviata. Red D. Gostovance Zl. Gjunjence.
SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU
Torek, 4. ob 19:30: Verdi: Traviata. V. Vloga: Vloga: Ivanka Ribičeva; Alfred — Lado Korosec; Germont, oče — Kar. K. Kamušič, Red A.
SPORED DR. KINEMATOGRAFOV
LJUBLJANA UNION: sovjetski barvni film »Mladost naša domovine«, tehnik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. — MATICA: zadnjakrat francoski film »Pesele pregnanica«, tehnik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. — SLOGA: sovjetski kulturni — barvni film »Maksim Gorki«, tehnik. Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. — KODELJEVO: zaprti.
MARIBOR ESPLANADE: sovjetski barvni film »Parada 1. maja, Mladina gradi. GRAJSKI: francoski film »Utopljeni«. Tehnik. Predstave ob 16.30, 18.30 in 20.30.
CELJE METROPOL: sovjetski film »Dr. Kaljužni«, tehnik. — DOM: sovjetska filmska opereta »Silva — knežinja čarodasa«, tehnik.
PTUJ: sovjetski film »Trinajstoric«, tehnik.

14.45 Mali orkester na ploščah, 18.00 Radijski orkester, 18.15 Laha. Orkestralna glasba. 18.45 Ing. Klemenčič Ivan: Narčno gospodarstvo in lesna industrija. 19.00 Srbske pesmi, ta kola izvajata na kitari Pavlovič in Jovanović, 19.15 Napoved časa in poročila. 19.30 Laha glasba, mali orkester in objave. 19.45 Jezikovni pogovori — Mirko Rupel: O poudarku samostalnikov in še kaj. 20.00 Igra Vaški kvintet. 20.30 Večer slovenske operne glasbe. Izvaja orkester Radia Ljubljane pod vodstvom Sam. Hubada. Sodelujeta: tenorist Drago Čuden in baritonist Vekoslav Janko. 21.00 Ob 95-letnici smrti N. V. Gogolja (Odlomki iz povesti »Taras Bulba«). 21.30 Narodna pesni slovenskih narodov. 22.00 Prenos vesti Zvezne postaje iz Beograda. 22.15 Igra. Plesni orkester Radia Ljubljane pod vodstvom Bojana Adamčiča.

SLUŽBENE OBJAVE

POIZVEDBA
V Ameriki je umrl 1942 Mako Lungal, recte Joca Lunguiz iz Vel. Kikinde in zapustil zavarovanje v korist svojih hčer Marjete in Smilje. Ako kdo ve za njun naslov, naj ga sporoči Upravi za izseljenike Ministrstva Rada FNRJ, Zagreb, Palmoticeva 59.

SAMOSTOJNO korespondentko

Z večletno prakso iščemo za takojšnje nastop.
TVORNIC ZLATOROG, MARIBOR

VABILO na 2. redno letno skupščino

Nabavne in prodajne zadruge v Šmartnem pod Šmarno goro, ki bo v nedeljo, dne 23. marca 1947 točno ob 9. uri dopoldne v dvorani LMS, šmartno.

DNEVNI RED:

1. Izvolitev zapisničarja in dveh overovalcev zapisnika;
 2. Pozdrav zastopnikov organizacij in ljudske oblasti;
 3. Citiranje zapisnika I. rednega letnega občnega zbora;
 4. Poročilo upravnega in nadzornega odbora;
 5. Odobritev letnega računa za leto 1946;
 6. Sklepanje o uporabi poslovnega prebitka;
 7. Sklepanje o razrešitvi upravnega in nadzornega odbora;
 8. Volitve treh članov upravnega in članov nadzornega odbora;
 9. Volitve dveh delegatov na skupščino poslovnih zvez;
 10. Sklepanje o določitvi najvišjega zneska do katerega se sme združba zadolžiti;
 11. Razni predlogi in pritožbe članov;
 12. Slučajnosti.
- Člen 20 zadržanih pravil določa: Ako skupščina ob določeni uri ne bi bila sklepna, bo eno uro pozneje druga skupščina z istim dnevnim redom in na istem mestu, ki bo veljavno sklepala ne glede na število navzočih članov.
- Računski zaključek za leto 1946 je na vpogled članom združbe vsak dan — razen nedelje — od 8. do 12. in od 14. do 17. ure v pisarni Nabavne in prodajne zadruge v Šmartnu.
- Smrt fašizmu — svobodo narodu!
- UPRAVNI ODBOR

Milka Selan

Pogreb naše nepoznane bo v sredo, dne 5. marca 1947, ob 9. uri iz Suhadol, na farno pokopališče v Komendo.

Suhadole, 3. marca 1947.

Žalujoci: oče Janez; mati Katarina; bratje Janko, Franc in Slavko.

Avsenek Franc

Pogreb draga pokojnika bo v sredo 5. marca ob 4. uri dopoldne v Kranju.

Kranj, Tržič, Cerklje, dne 3. marca 1947.

Žalujoci: MARIJA, žena; hči, sinova, snaha in ostalo sorodstvo.

Avsenek Franc

Pogreb draga pokojnika bo v sredo 5. t. m. v 80 letu starosti.

Pogreb bo v sredo 5. t. m. ob pol 3. uri pop. iz Zal, kapele sv. Franciška, na pokopališče v Sv. Križu.

Ljubljana, 2. marca 1947.

Žalujoci otroci, vnuki in pravniki ter ostalo sorodstvo.

Ivana Vizjak roj. Plehan

V ponedeljek 3. t. m. v 80 letu starosti.

Pogreb bo v sredo 5. t. m. ob pol 3. uri pop. iz Zal, kapele sv. Franciška, na pokopališče v Sv. Križu.

Ljubljana, 2. marca 1947.

Žalujoci otroci, vnuki in pravniki ter ostalo sorodstvo.

Z ODLČBO PREDSEDSTVA VLADE LRS se podjetje JUGOBRUNA, KRANJSKE TEKSTILNE TOVARNE, KRANJ preimenuje v TOVARNA TISKANEGA BLAGA KRANJ

Telefon št. 173.
Brzjavni naslov: TISKANINA, KRANJ.

O tem obveščamo vse ustanove, podjetja in naše odjemalce.

UPRAVA TOVARNE TISKANEGA BLAGA KRANJ

Galoše in snežke

vam hitro popravimo. Prinesite jih takoj v čevljarno.
BOLHA
MARIBOR, Stritarjeva 17

Kupim PARCELO

za eno ali dvodružinsko hišo v severnem delu Ljubljane. Ponudbe pošljite oglašemu oddelku »Slov. por.« pod značko »BEŽIGRAD, ŠIŠKA, SV. KRIZ«

Novo otvorjeni FOTO-ATELJE

JOŽE ŽERJAL
JESENICE, Gosposvetska cesta 6
Odprto dnevno od 1. marca 1947. Slike za legitimacije izvršujemo na željo takoj!

Iščemo za takoj: strojnega tehnika,

2. strojna ključavničarja ali fina mehanika
2. perfektni strojepiski
Pismene ponudbe z življenjepisom poslati
UPRAVI
TKALNICE HLAČEVINE, CELJE

Obvestilo!

Vsem odjemalcem in dobaviteljem sporočamo, da se je tovarna

OBERBAUER & CO

tovarna gumijastih izdelkov
CELJE
preimenovala v

Celjska tovarna PERILA

CELJE — ZAVODNA

ZAHVALA

Ob izgubi našega ljubljene. ga sina
Marijana Brinarja
izrekamo iskreno zahvalo vsem, ki so z nami sočustvovali, darovali krasne vence in ga spremlili v tako velikem številu na njegovi zadnji poti. Posebno se zahvaljujemo njegovim stanovskim tovarišem in pevcem, gasilski četi Groblje-Orla vas, č. g. župniku in drugim za lepe poslovične besede.

Latkova vas, 1. marca 1947.
ZALUJOCA MATI IN OČE

Ida Cichocki

Pogreb blage pokojne bo v torek 4. marca 1947 ob 15. uri iz Zal, kapele sv. Jožefa, k Sv. Križu.

Ljubljana, Trst, 2. III. 1947.

Žalujoci: mož Franc; sinova Franc in Bruno — ter ostalo sorodstvo.

ZAHVALA

Vsem, ki ste našo ljubljeno mamo

ROZALIJO VRHOVEC

spremliti na njeni zadnji poti, darovali vence ter ganljivo zapeli v slovo, izrazili sožalje in kako koli z nami sočustvovali, najiskrenejša zahvala!

Kozarje, 1. marca 1947.

Žalujoci ostali.

ZAHVALA

Ob izgubi našega predraga

RAJKA

izrekamo posebno zahvalo tov. dr. primariju Flajsu za njegov požrtvovalni trud. Nadalje se zahvaljujemo č. g. opatu, tov. direktorju dr. Blazniku, prof. sorodstvu zboru, profesorju Krušiču za prisrčen poslovični govor, soščolcu Kračunu za ganljivo slovo, soščolcem in dijakom gimnazije za podarjene vence, tovarišem in tovarišicam pošte Celje ter vsem, ki so z nami sočustvovali in nam na kakršen koli način lajšali neizmerno bol.

Celje, 28. februarja 1947.
Rodbina TRAVC

ZAHVALA

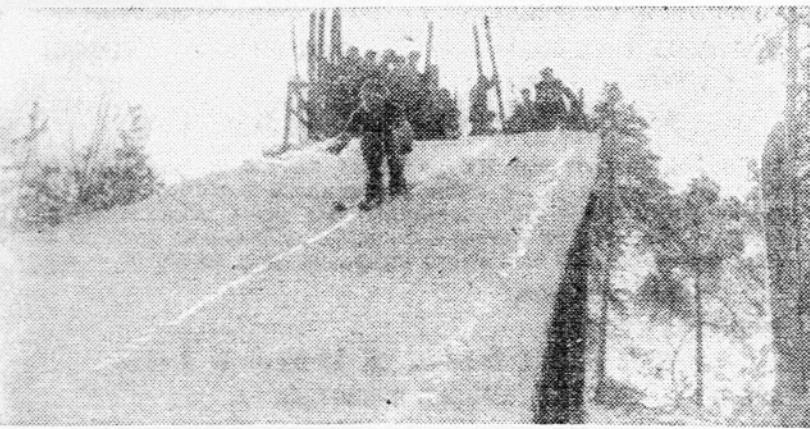
Za vse številne izraze sočustva ob smrti ljubljene očeta in brata

Ivana Tavčarja

strokovnega učitelja v pok., za spremstvo na njegovi zadnji poti, za darovano cvetje in darove v dobrodelne namene — vsem najlepša hvala!

St. Jernej, 2. marca 1947.

Žalujoca hčerka in ostalo sorodstvo.

Mali pionir na zaletišču skakalnice v Mostecu

Tekmovalstvo za »Štefanov memorial« v št. Vidu

V nedeljo je bil v št. Vidu nad Ljubljano tretji del tekmovalstva za »Štefanov memorial«, in sicer tekmovalci v skokih, teh in alpskih disciplinah. V vseh treh panogah je bilo zastopanih toliko prvotrajnih smučarjev, da je bila borba za prva mesta izredno ostra. Nastopili so 134 tekmovalcev, in sicer v skokih 74, v teh 19 in v alpski 41. Tekmovalci so se razdelili v dve skupini: v skupini A, ki je bila sestavljena iz ljubljanskih in ljubljansko-izbranih tekmovalcev, in v skupini B, ki je bila sestavljena iz ljubljanskih in ljubljansko-izbranih tekmovalcev.

Državno nogometno prvenstvo

V nedeljo se je začel pomladni del tekmovalstva za nogometno prvenstvo države. Na sporedu je bilo popolno prvenstvo, vendar sta zaradi poplavljenega igrišča v Dolnji Lendavi mesti slovenskega prvaka »Naftes« in zastopnika »Ponizane« odigrali samo prijateljsko tekmo v Mariboru. Zastopnik drugega mesta, »Dinamo«, je zvečer igral v Ljubljani proti »Ponizani«. Rezultati tekmovalcev so bili naslednji:
Partizan : Budućnost 3:0 (3:0)
Hajduk : Kvarner 1:1 (1:1)
Crvena zvezda : Spartak 6:0
Metalac : Pobjeda 4:3 (3:3)
Dinamo : Zvezda 3:1 (1:1)
Lokomotiva : 11. oktobar 3:0 (0:0)
Nafta : Ponizana 2:0 (2:0)
Prvenstvena lestvica v zvezni ligi je zdaj naslednja:
Partizan 14 12 1 1 39:9 25
Dinamo 14 10 2 2 40:14 22
Hajduk 14 9 3 2 31:5 21
Crv. zvezda 14 10 1 3 43:16 21
Metalac 14 8 4 2 19:18 18
Spartak 14 6 6 2 20:24 14
Lokomotiva 14 5 3 6 20:22 13
Pobjeda 14 3 5 6 22:23 11
Kvarner 14 2 6 6 14:23 10
Budućnost 14 3 3 8 19:32 9
Ljubljana 13 1 1 11 12:27 9
11. oktobar 13 3 3 7 12:19 9
Zelezničar 14 2 2 10 13:28 6
Nafta 13 3 0 10 12:41 6

Štiri tekme v odbojki in košarki

Ljubitelji košarke in odbojke so imeli v soboto in nedeljo lep spored. Najboljši ljubljanski igralci so se v soboto pomerili s ljubljanskimi zagrebščaki. Vsa srečanja so bila odigrana v telovadnici na Taboru, kjer se je ob dnu zbralo precejšnje število gledalcev, ki so z veliko pozornostjo spremljali potek zanimivih iger.

Odbojka: ENOTNOST : MLADOST
3:1 (14:16, 15:4, 15:7, 15:9)
Odbojkarji »Enotnosti« so v igri z zagrebško »Mladostjo« odprli tekmovalno. Ljubljanci so preprečevalno premagali goste. Njihova zmaga je tem bolj pomembna, ker je »Mladost« na drugem mestu v državnem prvenstvu. Domači igralci so predvsi lepo igrano z mnogimi tehničnimi in taktičnimi finisami. Vsem je prednjačil dr. Požar, ki spada med najboljše strelce v državi. Tudi Zagrebčani so lepo igrali, vendar se niso mogli uspešno zoperstaviti dobro razpoloženim domačinom. Tekma se je končala z rezultatom 3:1 (14:16, 15:4, 15:7, 15:9).

Košarka: JEDINSTVO : TRIGLAV
50:22 (27:7)
V drugi igri so se pomerili košarkarji »Jedinstva« iz Zagreba in moštvo ljubljanske »Triglava«. Zagrebčani so z lahkoto odločili igro v svojo korist, vendar so jim Triglavci v drugem polčasu nudili odločen odpor. Kljub razpru lahko smatramo rezultat za uspeh domačinov, kajti moštvo gostov je bilo sestavljeno po večini iz članov bivše »Slavijske«, ki si je lani pridelal naslov prvaka. Hrvatske in se na državnem prvenstvu na četrti mestu. »Jedinstvo« na Triglav so zastopali sami mladi igralci, ki jim manjka tekmovalne rutine, sicer pa so pokazali dovolj znanja in požrtvovalnosti. Tekmo je sodil Škerl.

ENOTNOST : JEDINSTVO 32:11 (15:8)
V nedeljo dopoldne je bilo najprej na sporedu srečanje članice zagrebškega »Jedinstva« in »Enotnosti« iz Ljubljane. Domačini so že v začetku igre pokazale premoč, še bolj pa je prišlo njihovo znanje do izraza v drugem delu igre, ko so jih Zagrebčani s svojimi odlikovalci Oreškova, ki je dosegla 20 košev. Košarkarice iz Zagreba vadijo šele pol leta, vendar imajo v svojem napadu nekaj dobrih igralcev, ki se že zdaj uveljavljajo s smiselno skupno igro. Tekma se

JEDINSTVO : ENOTNOST 31:26 (20:9)
Zadnja tekma je bila med moškima ekipama »Jedinstva« in »Enotnosti«. Moštvo »Jedinstva« je igralo v dvoje dnevnem tekmovalstvu. Domačini in gostje so se trudili, da bi dosegli čim boljše rezultate. V prvem polčasu so bili Zagrebčani v premoči in so neoprestano ogrožali koš domačinov. V tem delu igre je tudi uspešno zapostaviti si zmagovalci »Enotnosti« so se znali šele po odmoru in pokazali lepe kombinacije, ki so jih zaključili uspešni meti na koš. Odlikovala sta se zlasti Kosce in Oliveri. Tekmo je sodil Erbenčnik.

POZIV ZAVODA ZA TRANSFUZIJU KRVI
V zavodu za transfuzijo krvi (Klinične bolnice — vhod za Ljubljano) bodo predvidi dajalce krvi in odvzem krvi ta teden v sredo, četrtek in petek (5, 6 in 7 t. m.) Ker so pregledi samo do 10 ure, naprosimo, da se javijo že ob 8 uri v zavodu. Tisti dan naj ne zajtrkujejo nič mastnega.

RADIO LJUBLJANA, MARIBOR IN SLOVENSKO PRIMORJE
569 m/449 m
6.30 Komunic. Dnevni spored. Iz naših časopisov. 6.45 Zbavna glasba. 7.00 Ruski tečaj Društva za kulturno sodelovanje Slovenije in Sovjetskega Zveza (15. lekcija). 7.15 Ruski zbori. 7.30 Napoved časa. 7.45 Laha glasba. 12.30 Napoved časa in poročila. 12.45 Laha glasba, mali orkester in objave. 13.00 W. A. Mozart: Koncert za klavir in orkester v Es-duru. 13.30 Pročujmo naše zakone. 13.45 Iz opevnega sveta. 14.30 Napoved časa in poročila.

POZIV ZAVODA ZA TRANSFUZIJU KRV

V zavodu za transfuzijo krvi (Klinične bolnice — vhod za Ljubljano) bodo predvidi dajalce krvi in odvzem krvi ta teden v sredo, četrtek in petek (5, 6 in 7 t. m.) Ker so pregledi samo do 10 ure, naprosimo, da se javijo že ob 8 uri v zavodu. Tisti dan naj ne zajtrkujejo nič mastnega.

